ANT

Ortanın Solunda Tehlikeli Oyunlar

Haftalık Dergi • 24 Ekim 1967 • Sayı: 43 • 125 Kuruş

İhtilâlci "CHE" nasıl öldürüldü?

Sınıfsal Eğitim Vakfının İçyüzü

HAFTANIN NOTLARI

NATO'ya rapor

NATO'ya karşı taahhütlerini yerine getirmeyen Amerika, asker gücü konusunda, NATO'ya sunulmak üzere bir rapor hazırlamaktadır. Raporda, Vietnam'daki asker gücünün arttırılacağı, bu bakımdan Avrupa'daki Amerikan kuvvetlerinde azaltma zorunluluğu doğduğu ileri sürülmektedir. Avrupa'daki Amerikan kuvvetlerinin azaltılmasıyla ortaya çıkacak durumu görüşmek üzere geçen hafta Türk, İtalyan, Yunan Genelkurmay Başkanları ile Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanı Oramiral Griffin bir toplantı yapmışlardır. Resimde, Tural, Oramiral Griffin ile görülüyor...

16 ekim

Bayrak yaktılar

● Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul limanına gelmesini protesto etmek üzere «açlık grevi» düzenleyen Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği'ne mensup gençler, Taksim Meydanında emperyalist Amerika'nın bayrağını yaktılar. 6. Filo'nun İstanbul'dan ayrılması üzerine açlık grevine son veren gençler bir basın toplantısı yaparak şu açıklamalarda bulundular: «Emperyalizmi protestonun açlık grevi şeklinde yapılmasında, kendi iç bünyemizde kültür emperyalizminin dejenere edici tahribatını önlemek ve onarmak kaygısı yatmaktadır. Geri kalmış ülke halklarının ve gençliğinin eylem gücünü nötralize etmekle ün salmış Amerika, Türkiye'de de aynı operasyona başvurmaktadır. İktidarların ise bu operasyonu kırıcı, engelleyici bir davranışları da olmadığından, başarıya da ulaşmaktadır. Gençlik kendi sorunlarıyla yurt sorunları arasında ilişki kuramayacak şekilde sefalet ve imkânsızlığın içine atılmıştır. Açlık grevi, sosyalist gençliğin, tüm uyuşturulmak istenen gençliğe «moral manifestosudur.»

Yurtlara zam

● Üniversite gençliği büyük bir perişanlık içinde yüksek öğrenimini tamamlamaya çalışırken, her geçen gün yöneticilerin yeni bir darbesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Son olarak Kredi ve Yurtlar Kurumu, yurt ücretlerine 5 lira zam yapmıştır. TMTF temsilcileri, delege olarak bu zamma karşı çıkmışlardır. Fikir Kulüpleri Federasyonu Sekreterliği de yayınladığı bildiride bu zam kararını «gençliğe karşı bir sorumsuzluk örneği» olarak nitelemiş ve TMTF li arkadaşlarını bu zamma karşı durdukları için kutlamıştır.

17 ekim

ANT'a Soruşturma

● Mensupları hakkında istenen cezaların toplamı 46,5 yılı bulan ANT Dergisi hakkında Cumhuriyet Savcılığı iki yeni soruşturma daha açmıştır. ANT'ın 40. sayısında yayınlanan «işgal toprağı, kurt köpeği» başlıklı fıkrasından dolayı Yaşar Kemal ile sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar Savcılığa çağırılarak ifadeleri alınmıştır. Savcılık, yazıda, «sınıfları birbirine karşı tehlikeli surette kin ve adavete teşvik edici» cümleler bulunduğunu ileri sürerek Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar'ın Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesine göre ikişer yıl hapsini istemektedir. Böylece Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar hakkında istenen ceza miktarı 6'şar yıla, ANT'çılar hakkında istenen toplam ceza miktarı ise 50,5 yıla yükselmektedir.

Yine orman

● Bir süre önce Tarım Bakanlığı tarafından hazırlanan ve ilerici güçlerin şiddetli tepkisiyle karşılanan Orman Kanunu Tasarısı, Adalet Bakanlığı tarafından da anayasaya aykırı görüldü. Adalet Bakanlığı, tasarının ormanların daraltılmasını hedef güttüğünü ileri sürmektedir. Aynı hükümetin bir başka bakanlığınca muhalefet edilmesi üzerine Tarım Bakanlığı, tasarının anayasaya uygun şekilde hazırlanmasını sağlamak üzere teşebbüse geçeceğini açıkladı. Bilindiği gibi, tasarı, orman kapsamına giren bir çok yerlerin mülkiyetlerini özel şahıslara devretmeyi öngörmektedir. Anlaşıldığına göre hükümet, ilerici güçlerin tepkisini yatıştırmak üzere bir bakanlığın hazırladığı tasarıyı diğer bir bakanlığa reddettirerek anayasayı savunur görünecek, ancak başka formüller altında ormanların yine özel şahıslara devredilmesini sağlayacaktır.

18 ekim

Terör Tasarısı

● Geçen dönemde Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve tam metni dergimiz tarafından açıklandıktan sonra *ilerici* güçlerin şiddetli tepkisi karşısında muvakkaten hasıraltı edilen «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı» adı altındaki terör tasarısının önümüzdeki yasama döneminde Meclis'e getirileceği açıklandı. Adalet Bakanlığında bir komisyon halen bu tasarıda gerekli rötuşları yaparken Adalet Bakanı Hasan Dinçer de «Hürriyeti boğmak isteyenlere fırsat verilmeyecektir» diyerek hürriyeti boğma teşebbüsüne ortam hazırlamaktadır. Hükümet, tasarıyı Meclis'ten geçirebilmek için A.P. Grupu'nun da şikâyetçi olduğu Tedbirler Kanunu'nu bu tasarı kabul edildiği takdirde yürürlükten kaldırmayı vaadetmektedir. Ancak, Terör Tasarısı'nın Meclis'e getirilmesi gerek parlâmentoda, gerekse kamu oyunda yeniden şiddetli çatışmalara yol açacaktır.

Teminatsızlık

● Adalet Bakanlığı bir yandan terör tedbirleri hazırlarken, bir yandan da bu terör kanunlarına göre karar vermek durumunda kalacak olan yargıçların teminatını ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Nitekim yargıçların «coğrafi teminatı» nı dört yıla indirmeyi öngören bir tasarı bakanlıkça hazırlanarak Başbakanlığa sunulmuştur. Böylece teminatsız savcıların terör kanunlarına göre açacağı dâvalar teminatsız yargıçlar tarafından karara bağlanacak ve iktidarın susturmak istediği her düşünen insan demir parmaklıklar arkasına gönderilecektir.

19 ekim

Savaşa «Hayır!»

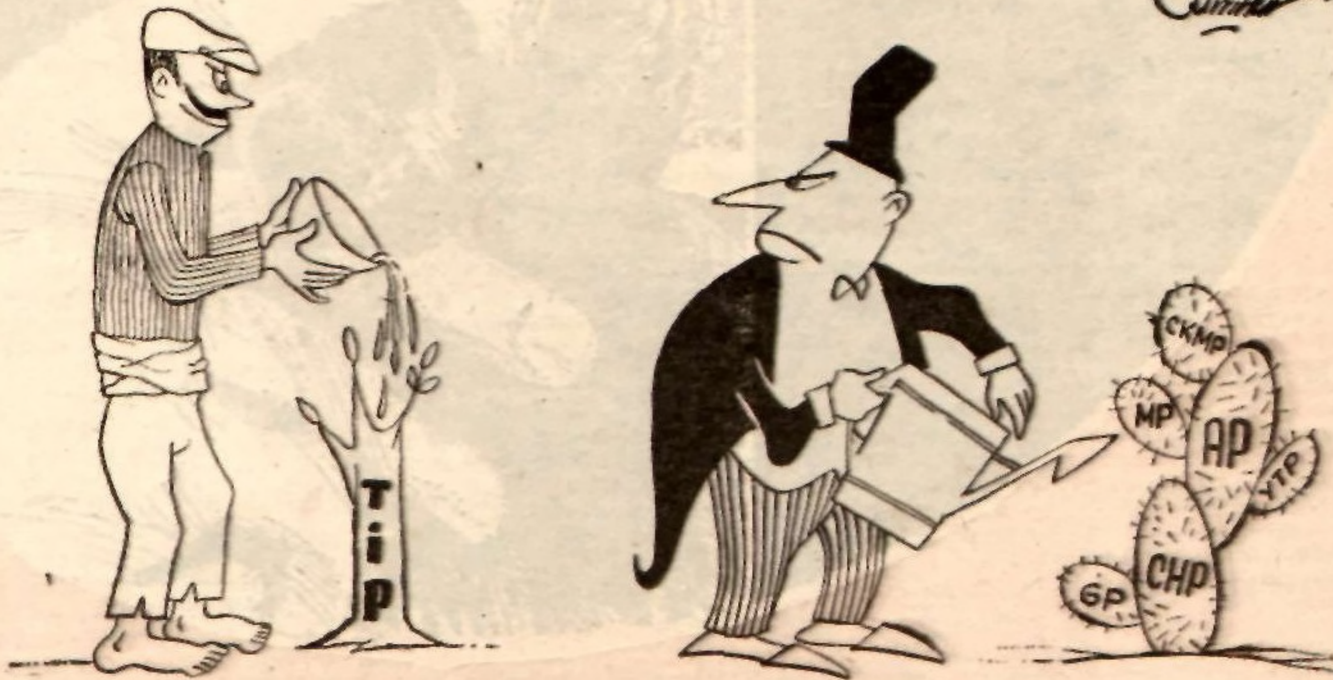
● Johnson'ın Vietnam'daki «... manma» politikasına kar... kendi vatandaşları arasında başgösteren tepki gün geçtikçe şiddetleniyor. Vietnam'daki as... ker gücünü arttırmak üzere orduya çağrılan binlerce genç New York, Philadelphia, Washington, Chicago ve Boston'da celp kâğıtlarını iade etmek üzere askerlik şubelerinin önünde toplandılar ve protesto gösterileri yaptılar.

Uzayda yeni zafer

● Sovyetler Birliği bilginleri dört ay önce attıkları Venüs 4 adlı uzay aracını Venüs yıldızına başarı ile indirerek ihtilâlin 50. yıldönümünde ... sanlığa yeni bir uzay zaferi armağan ettiler. 129 günde ... milyon kilometre gibi baş döndürücü bir mesafe aştıktan sonra Venüs'e yumuşak iniş yapan bilim laboratuvarı ... ilâ 280 derece arasında değişen müthiş bir sıcaklık içinde muntazaman çalışarak bu esrarengez gezegenden çok ... rarlı bazı bilgiler gönderdi. 1.105 kilo 700 gram ağırlığındaki Venüs — 4'ün gönderdiği bilgiler, uzayın fethinde ... ileri bir adım olarak kabul edilmektedir.

Kitap toplatıldı

● Gün Yayınevi tarafından yayınlanan Mao Çe Tung'un «İhtilâlin Özü» adlı kitabı, komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldı. Avrupa ve Amerika'da «Kırmızı Kitap» adıyla yayınlanan bu eser, yirminci yüzyılın en büyük devrimcilerinden ve devlet adamlarından birinin görüşlerini yansıtması bakımından bütün dünyada büyük ilgi uyandırmış, yayınlandığı her ülkede satış rekorları kırmıştır. Kitap sadece Türkiye'de yasaklanmaktadır.

YAZISIZ

20 *ekim*

GP casusları

● **C.H.P. Genel Başkanı İnönü'nün yıllarca özel kalem müdürlüğünü yapan Selâmi Erkut ile mutemed sekreterlerden Suna Ulusoy ve Şükran Özkutlu'nun işlerine son verildi. «Yolsuzluk ve aşk» iddiaları konusunda konuşmayan C.H.P. yetkilileri, işlerine son verilenlerden birinin G.P. hesabına casusluk yaptığını doğruladı, fakat casusun kimliği açıklanmadı. Çok önemli özel konuşmaların dahi G.P. Genel Merkezi tarafından öğrenildiğinin anlaşılması üzerine harekete geçen C.H.P. nin James Bond'ları, İnönü'nün de onayını alarak Erkut, Ulusoy, Özkutlu triosunu işten uzaklaştırdılar. Olayı Erzurum'dan öğrenen Genel Sekreter Ecevit müdahale etmek istediyse de, «Paşa'nın onayı» ile bu kararın alındığı bildirilince çalışma arkadaşlarını kurtarmaktan vazgeçti.**

15 yıl hapsi istendi

● Mao Çe Tung'un «Teori ve Pratik» isimli kitabını yayınlayan Sol Yayınlar Sahibi Muzaffer Erdost'un Ankara Basın Savcılığı tarafından 15 yıla kadar hapsi istendi.

21 *ekim*

Nobel aldı

● **1967 Nobel** Edebiyat Ödülü Guatemala'lı yazar Miguel Angel Asturias'a verildi. Halen Guatemala'nın Paris Büyükelçisi olan Asturias, eserlerinde ulusal ve yerel unsurlara geniş yer vermektedir. Yazar, ödülün kendisine verilmesi dolayısıyla, «Bu ödül benim için büyük bir güç kaynağıdır. Yalnız benim için değil, bütün Lâtin Amerika için, Guatemala'nın bir kaç yüzyıllık kültürel geleneğini taçlandırmaktadır» dedi.

Eylemli oldu

● **Değerli bilim adamlarımızdan Doç. Dr. Metin Özek'in Tıp Fakültesi Gureba Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ne «eylemli doçent» olarak tayini fakülte profesörler kurulunca kararlaştırıldı.**

Teb sohbetleri

● Türk Edebiyatçılar Birliği, Beyoğlu'ndaki lokalinde sohbet toplantılarına bu haftadan itibaren yeniden başlayacaktır. İlk olarak 27 Ekim saat 17.30 da Necati Cumalı, Masalar adlı oyunu üzerine konuşacak, soruları cevaplandıracaktır.

22 *ekim*

Maden İş kongresi

● **Türkiye Maden-İş Sendikası'nın Büyük Kongresi, Beyazıt'taki Beyaz Saray'da toplandı. Genel Başkan Kemal Türkler'in konuşması ile açılan kongrenin ilk gününde davetli olarak bulunan yazarlar ve düşünürler, işçi sorunları üzerinde konuşmalar yaparak görüşlerini açıkladılar. Yönetim Kurulu tarafından bin sayfalık bir faaliyet raporunun sunulduğu kongre dört gün sürecektir. Bilindiği gibi, Maden İş, DİSK'i kuran devrimci dört sendikadan biridir.**

Eyüp'e gömülecekler

● Menderes, Polatkan ve Zorlu'nun mezarlarının, Eyüp Camii'nin önündeki 100 metrekarelik otopark yerine nakledilmesi İstanbul Belediye Meclisi toplantısında A.P.'lilerin oylarıyla kabul edildi. Böylece mezarların Eyüp'e nakli sırasında eski Demokratların bir gövde gösterisi yapması ve cenazeleri ilerideki siyasi faaliyetleri için istismar etmeleri mümkün olacaktır. A.P. Hükûmeti de, eski Demokratları karşısına almamak için cenazelerin gösterişli şekilde nakledilmesine göz yumacaktır.

Coplandılar

Amerikan 6. Filosu'nun İzmir'i ziyareti de gençliğin sert tepkisiyle karşılandı. Filo'nun yanaştığı rıhtıma siyah çelenk koyan ve miting yapan gençler, polisler tarafından resimde görüldüğü gibi coplarla dövüldü ve koydukları çelenk Amerika'lılar tarafından sürüklenerek kaldırıldı. Amerika'lıların İzmir'de çıkarttıkları rezaletler de halkoyunda geniş tepki yarattı.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Asıl Tehlikeli Olan

Nihayet takke düşmüş, kel görünmüştür... 1965 seçimlerinden beri bir «Ortanın Solu» aldatmacası ile sosyalist oylara sahip çıkmak isteyen CHP, geçen hafta resmi ya da gayriresmi sözcülerin ağzından gerçek yüzünü ortaya koymuştur. 27 Mayıs'tan sonra ilk defa TİP'in kullandığı bazı sloganları taklit ederek solun oylarını çelebileceğini zanneden «kapitalistli, ağalı, eşrafli» **CHP'nin Amerikadan icazetli Genel Sekreteri Ecevit TİP'in «tehlikeli» yolda olduğundan dem vurmuş, «sosyalizmin fazlası ölümdür» demiş, sabık Genel Sekreter Satır ise, TİP'in rotasının Rusya'da uygulanan sisteme yöneldiğini söyliyerek jurnalciliğe kalkışmıştır. Müteakip sayfalarımızda okuyacağınız gibi, Ortanın Solu bugünlerde «tehlike»li bir oyun içerisindedir ve TİP'in başını yemek isteyen iktidarın ekmeğine yağ sürmekte artık hiçbir sakınca görmemektedir. İleride TİP'i kapatma teşebbüslerine yine solun oylarını almak hesabıyla belki göstermelik olarak karşı çıkacaktır. Ama bugün TİP'e karşı hazırlanan tertibin başlıca sorumlusu olmaktan CHP hiçbir zaman kurtulamayacaktır.**

Ecevit'in **«tehlikeli»** saydığı, **«sonu ölümdür»** dediği TİP sosyalizminin ne olduğunu Aybar doğu gezisinde açıklamıştır. TİP, milli ekonomiyi bir avuç kapitalistin egemenliğinden kurtararak halkın ihtiyaçlarını karşılar hale getirmek, topraksız köylüyü toprak sahibi kılmak, dış ticareti, sigortacılığı, bankacılığı millileştirmek, özel sektörü yurdun sanayileşmesine yardımcı olduğu sürece makul ölçülerde ve plâna uygun olarak desteklemek, Amerikan emperyalizmini kayıtsız şartsız Türkiye'den kovmak istemektedir. Bu mudur tehlikeli olan? Bu mudur sonu ölüme çıkan? Kaldı ki, TİP bunları yeni ortaya atmış da değildir, Ortanın solcusu Ecevit'in AP desteğiyle Bakanlık koltuğunda oturduğu yıllarda, hem de polis terörüne, taş yağmuruna, çeşitli **«kapatılma»** tehditlerine rağmen söylemiştir. Bugün bu görüşler halkın oyu ile Parlâmentoya girmiş, Anayasa önünde meşruiyet kazanmıştır. TİP'in bu görüşlerini **«tehlikeli»** saymak, ölüme yol açacağından söz etmek, her halde, Çalışma Bakanı iken Morrison Şirketi'nin savunuculuğunu yapan Ecevit'in harcı olmamak gerektir...

Damat Bey de aklı sıra, Zürih'teki sosyalist enternasyonaline katılmadığı için TİP'i sosyalizmin soluna düşürmekte, Budapeşte'de toplanacak bir komünist enternasyonaline lâyık görmektedir! Evet, TİP Zürih'teki sosyalist enternasyonaline katılmamıştır ve herhalde hiçbir zaman da katılmayı düşünmeyecektir. O enternasyonal ki, Ortadoğu'da İsrail'i desteklemiş, Vietnam'da emperyalist Amerika'ya cephe alamamış, sadece zengin ülkelerin ekonomik çıkar hesaplarıyla meşgul olmuş, tamamen bir beynelmilel iş adamları toplantısı halinde geçmiştir. Öyle ki, Cumhuriyet'te Mehmet Barlas bu enternasyonal için şu yargıya varmaktadır: «İşte bu da yeni sosyalizm... Veya Amerikan sosyalizmi...» **TİP'in sosyalizmi ise, Aybar'ın her zaman belirttiği gibi, Türkiye sosyalizmidir. İthal malı değildir. TİP, Türkiye'nin özelliklerini mücadele eylemi içinde «teori» nin mihengine vurarak Türkiye'nin sosyalist yolunu çizmektedir. TİP ne sosyalist enternasyonali, ne de komünist enternasyonali ile bağımlıdır. Damat Bey'in çok beğendiği Zürih Enternasyonalinde Türkiye'nin de temsil edilmesi gerekiyorsa, Ortanın Solu ekibi bu iş için biçilmiş kaftandır! Sosyalist Enternasyonali'nin 1969 Londra toplantısında Ecevit, damat beyin de dahil olacağı «beyin tröstü» ile mutlaka yerini almalıdır. Çünkü TİP hiçbir zaman «Amerikan sosyalizmi» uygulayıcılığına adaylığını koymayacaktır...**

Ortanın Solunda tehlikeli oyunlar!..

Ecevit ve Satır'ın TİP'e saldırması ve Erim'in NATO'yu savunması, Türk sosyalistleri arasında CHP'ye umut bağlayanları da hayal kırıklığına uğrattı.. CHP'nin ortanın solundan çarketmesinin gerçek sebepleri nelerdir?

MEHMET ALİ AYBAR
(T.İ.P. bu düzeni değiştirecektir.)

Anti-emperyalist ve anti-kapitalist mücadelede komprador kapitalistlerin, toprak ağalarının ve Amerikan uşaklarının hemen her gün yeni yeni saldırı ve tertiplerine maruz kalan Türkiye'nin tek sosyalist partisi TİP, geçen hafta kendisiyle aynı safta görünen bir başka parti tarafından ancak komünizmle *mücadele derneklerine* yakışacak ifadelerle suçlandırıldı.

Ortanın Solu hareketinin şampiyonu CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, Ardahan'da, **«İşçi Partisi bizden ayrı düşünüyor. Biz birçok bakımlardan TİP'in yolunu, tutumunu tehlikeli buluyoruz»** derken, eski Genel Sekreter *Kemal Satır da TİP'i şöyle suçladı:* **«Bugün TİP'in rotası Rusya'da tatbik edilen sisteme yönelmiştir!»**

Türk sosyalistleri arasında Ortanın Solu'na büyük umut bağlayanları dahi hayal kırıklığına uğratan bu saldırıların sebebi nedir?

Ecevit'in Kars'ı ziyareti sırasında TİP teşkilâtının yayınladığı bildiriyi cevaplandırmak gayreti midir? Hayır, bu sadece bir bahanedir... Çünkü, TİP ve CHP sözcüleri arasında sık sık çeşitli sorunlar üzerinde çatışmalar olmuş, ama hiçbir zaman *TİP'e* karşı komünizmle mücadele dernekleri ağzıyla suçlamada bulunulmamıştır. Hem diyelim ki, Ecevit Kars'ta yayınlanan bir bildiriyi cevaplandırmak üzere bu konuşmayı yapmış olsun... Ya tam o sırada Adana'da bulunan İsmet Paşa'nın mutemed adamı Kemal Satır'a ne olmuştur? Sonra, *CHP*'nin İnönü'den sonra gelen üç büyük başından biri, Nihat Erim, niçin aynı sırada NATO'yu övmek gereğini duymuştur? Evet, Nihat Erim de

FEYZİOĞLU
(Komünizm ticareti)

yirminci yüzyılın bu en büyük emperyalist örgütünü överek şöyle *demiştir:*

«Hükûmeti dış politikada genel olarak desteklediğimiz her fırsatta söylüyoruz. Ama bunu yanlış anlamamak lâzımdır. Tenkitlerimiz de vardır. Meselâ, kamuoyunda bazı dostlarımıza ve NATO müttefiklerimize karşı görülen olumsuz tepkilerin başlıca sorumlusu yanlış tutumları ile buna sebep olanlardır. Karanlık günlerde NATO bizim başlıca ümit ışığımız olmuştur. Bugün ve yarın şartlar değişse de, iyi hatıralar unutulamaz.»

• Millî Güvenlik Kurulunda pembe ve mavi dosyalar

Ortanın Solu'ndaki CHP'nin birdenbire geriye çark ederek TİP'e karşı saldırıya geçmesinin içyüzünü anlamak için son *haftalarda Ankara'da olup bi*tenleri teker teker gözden geçirmek gerekmektedir.

Feyzioğlu ve takımının **«siyasi mevta»** olmaktan kurtulmak için işi komünizm ticaretine dökerek partiyi **«Komünizmle Mücadele Derneği»** şubesi haline getirmesi özellikle Demirel'in Sovyetler Birliği gezisinden sonra AP'nin Sovyetler Birliği'ne yanaştığı propagandasının alıp yürümesi Süleyman iktidarını telâşa düşürmüş ve bir takım tertiplere başvurmak zorunda bırakmıştır.

Geçtiğimiz haftanın başında

BÜLENT ECEVİT
(Asıl tehlike!)

Adalet Bakanı Hasan Dinçer İzmir'de bir basın toplantısı yaparak, beklenmeyen şiddetli tepki yüzünden rafa kaldırılmış bulunan **«Terör Kanunu Tasarısı»**nı tekrar ısıtıp kamuoyuna sunmuştur. İzmir ve İstanbul'da gençlerin Amerika'ya karşı gösterdiği haklı tepkiyi vesile sayan Dinçer, **«Memleket bütünlüğü için zararlı her faaliyet bizim için ciddiyetle üzerinde durmamız gerekli bir konudur»** derken, İçişleri Bakanı Sükan da koltuğunun altında dosyalarla Millî Güvenlik Kurulu toplantısına girmiştir.

Sükan mavi dosyaları açarak ilk önce Türkiye'deki silâh kaçakçılığı konusunda Millî Güvenlik Kurulu'na bilgi vermiş, daha sonra pembe dosyalardan bazı pasajlar okumuştur. Sükan, silâh kaçakçılığı ve Doğu Anadolu'daki mitingleri ayrı ayrı konular olarak sunduktan sonra sonuçta her ikisini de birleştirmiş ve **«Millî Güvenlik Kurulu'nun sayın üyelerini hürmetlerimle selâmlarken, bu memleket için çok önemli konu üzerine hassasiyetle eğilerek gereken tedbirleri kararlaştıracakları yolundaki inancımı beyan ederim.»** demiştir.

Sükan'ın verdiği bilgilere bakılırsa, doğu mitinglerini TİP tertiplemektedir. Bunun en büyük delili de mitinglerde bazı TİP milletvekillerinin konuşmalarıdır. TİP milletvekillerinin konuşmalarında kanunlara aykırı ve tahrik edici açık sözler yoktur ama, bütün olarak yorumlandığı takdirde konuşmalar kışkırtıcı, bölücü ve halkı isyana teşvik edici mâhiyet taşımaktadır.

• Doğu hakkında AP'yi telâşa düşüren raporlar

Gerçekten de, Süleyman iktidarını, Doğu Anadolu mitingleriyle ilgili olarak Ankara'ya gönderilen *istihbarat ra*porları kara kara düşündürmektedir. Bu raporlarda, Doğu halkının bir uyanış içinde bulunduğu ve gelecek seçimlerde oylarını bilinçli olarak kullanacakları kesin çizgilerle belirtilmiştir. Açıkçası, **«Sosyalizmin Doğu Anadolu'da geliştiği, derhal tedbir alınması gerektiği»** bildirilmiştir. Sükan'ın teşkilâtından gelen yorumlu raporlarda ise soruna başka açıdan bakılmış, mitinglerin önlenmesi için TİP hakkında kanunî işlem yapılması gerektiği öne sürülmüştür. Ankara'ya gelen raporlar TİP'in defterini dürmek isteyen Sükan'ı ilk anda sevindirmiştir. Ancak, daha sonra gönderilen konuşma bandları ve fotoğraflar, Sükan'ın sevincini kursağında bırakmıştır. Çünkü, doğu mitinglerinin tertipçisi TİP değildir. Ama bu mitinglerde TİP milletvekilleri de konuşarak, Doğu A-

ANT'ın Teşekkürü

Tan tesislerinde ümmetçi kapitalistlerin ANT'a yaptıkları sabotaj kamu oyunda geniş tepki yaratmıştır. İdarehanemize bizzat gelen, telefon eden, mektup ve telgraf gönderen okurlarımız bu çirkin olay karşısında ANT'çıların duygularını paylaşmış, onları en güç zamanlarında dahi yalnız bırakmadıklarını göstermişlerdir. ANT'çılar, fedakâr okurlarının bu yakın ilgisine minnet ve teşekkür borçludur.

Gelecek Hafta

8 sayfa ilaveli

Elimizde olmayan sebeplerden dolayı ANT'ın geçen sayısını sekiz sayfa noksan yayınlamış bulunuyorduk. Vatan tesislerinde normal çalışma imkânlarına yeniden kavuştuğumuz için ANT bu sayıdan itibaren yine 16 sayfa olarak yayınlanacaktır. Ayrıca, okurlarımızın geçen haftaki sekiz sayfalık kaybını telâfi etmek üzere ANT, önümüzdeki sayısında sekiz sayfa ilâveli olarak 24 sayfa çıkacaktır. Bu sekiz sayfalık ekte, üniversitelerin yeni öğrenim dönemine girmesi dolayısıyla üniversite gençliğinin sorunları incelenmekte, gençlik liderlerinin görüşleri yansıtılmaktadır.

NİHAT ERİM
(Emperyalist NATO'yu övüyor.)

KEMAL SATIR
(T.İ.P'e saldırdı.)

nadolu'nun ihmal edilmişliğinin bu düzen içinde devam edeceğini belirtmiş ve kurtuluş yolunun sosyalizm olduğunu söylemişlerdir.

• Demirel'in İnönü'ye verdiği bilgiler ve üniformalılar

Bu konuşmaların Doğulular arasında çok tuttuğunu gören AP iktidarının Bakanları panik halinde ikinci beş yıllık plân döneminde Doğuya milyarlık yatırımlar yapılacağını ilân ederlerken, Demirel de CHP dahil bütün partileri TİP'in karşısında tek cephe haline getirmek için harekete geçmiştir; bir yandan Doğu mitinglerini önemsemediği zannını yaratan konuşmalar yaparken bir yandan da CHP lideri İnönü'yü el altından gönderdiği istihbarat raporlariyle **«Doğu Mitingleri»** konusunda «tenvir» etmiştir. Amaç, bütün partileri TİP'in karşısına çıkarmak ve 1969 seçim sonuçlarında beklenen sürprizi, kıvılcım halinde bile olsa söndürmektir... İnönü ilk anda Süleyman iktidarının kendisine ulaştırdığı bilgileri kulak arkasına atmıştır. Fakat daha sonra araya üniformalı birkaç kişi konulunca, olup bitenleri uzaktan izliyerek **«koza ören»** İnönü de harekete geçmiş, yurda dağılan Ortanın Solu takımına TİP'e hücum için gerekli fetvayı vermiştir. Aslında İnönü ikili oynamaktadır. Bir yandan önümüzdeki yasama döneminde bir takım hesaplarını gerçekleştirmek için iktidarın gönlünü hoş tutmağa çalışırken, bir yandan da hem Doğu Anadolu'da TİP'e akan CHP oylarının önüne baraj kurulmasını sağlamak hem de CHP nin TİP ile aynı paralelde olduğu yolundaki propagandaları çürütmek istemektedir.

İşte, Ecevit'in, Satır'ın, Erim'in geçen hafta sol cephede şaşkınlık yapan konuşmalarının arkasında bu hesaplar yatmaktadır.

• AP'nin sosyalist hareketi ezmek için pazarlığı...

TİP'in Doğu Anadolu'da bayrağı ele geçirmesinden endişe edenler arasında AP ve CHP ile birlikte Yeni Türkiye Partisi de bulunmaktadır. İktidar ile pazarlığın koyulaştığı şu günlerde Siverek dahil bütün Doğu ve Güney Doğu Anadolu'da seçim şansını yitirdiğini anlayan YTP, TİP'e karşı yürütülen kampanyanın öncüsü olmağa çalışmaktadır. Ancak, GP gibi onun da cılız sesi pek duyulmamaktadır. Aslında gerek YTP ile CKMP, gerekse GP büyük bir pazarlığın havasını yapmaktadırlar. YTP'nin iki elin parmakları kadar kalan parlâmenterleri, belki de önümüzdeki günlerde çeşitli partilerde eriyeceklerdir. Fakat Albay Türkeş ile Profesör Feyzioğlu'nun durumu daha başkadır. Demirel'in tekrar parlâmentoya getirmeyi düşündüğü Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı, işte bu pazarlığın ağırlık noktasıdır. Eğer Seçim Kanununda millî bakiye ve müşterek oy pusulası bırakılacak olursa, CKMP, GP ve MP'nin Terör Kanunu Tasarısı'nı desteklemeleri sağlanabilecektir. Bu arada bir de Tedbirler Kanununun kaldırılması söz konusudur... Gerçi bu tasarıların parlâmentodan geçmesi için AP gerekli çoğunluğu tek başına sağlayabilecek durumdadır ama, muhalefet partilerinin tek cephe birleşmesi, işleri güçleştirip sürüncemede bırakabilecektir. Bu bakımdan Süleyman Bey, küçük partilerle pazarlığı mutlak surette gerekli görmektedir.

Hedef TİP'in ortadan kaldırılması, sosyalist akımın ezilmesidir. Ortanın Solu'nu iğreti bir elbise gibi sırtına geçiren CHP de, geçen haftaki konuşmalardan anlaşıldığına göre, bu oyuna büyük bir rahatlıkla dahil olmuştur. TİP'i tehlikeli parti ilân etmiştir.

Ama bu hesap yanlış çıkacaktır.

• Aybar'ın Doğu gezisi ve tehlikeli sayılan görüşler...

TİP Genel Başkanı Aybar'ın geçen hafta çıktığı Doğu Gezisi'nde halkın TİP'e gösterdiği ilgi, tek sosyalist partinin halka nasıl mal olduğunu göstermiştir. Aybar, Van'da *yaptığı konuşmada,* TİP'in **«düzeni değiştirmek»**ten neyi kasdettiğini açık seçik ortaya koyarak şöyle demiştir:

«Haksız, insafsız düzen değişecektir. Değiştirilmelidir. Düzenin değiştirilmesinden ne anladığımızı bir defa daha ortaya açıkça koymak isterim:

1— Emekçi halkın sömürülmesine yol açacak ekonomik ve sosyal ilişkiler değiştirilecektir. Yabancılarla, Amerika ile ortaklaşa emekçi halkımızı sömüren toprak ağalarının, ihracatçı ve ithalâtçıların, fabrikatörlerin ve bankerlerin lehine dönen devlet çarkı emekçi fıkara halk yararına döndürülecektir. Millî ekonomi bu bir avuç büyük sermayedarın temsil ettiği özel sektörün hâkimiyetinden çıkartılacak, halkın ihtiyaçlarını karşılar hale getirilecektir.

2— Köklü reformlar yapılacaktır. Ağaların elinde en çok 500 dönüm toprak bırakılacak, topraksız köylüye, toprağı yetmeyen köylüye parasız toprak dağıtılacaktır. Ayrıca köylüye yardımcı olacak tarım istasyonları kurulacak, kooperatifçilik teşvik edilecektir. Dış ticaret, bankacılık, sigortacılık millileştirilecek, bir avuç vurguncunun halkın sırtından milyonlar kazanması böylece önlenecektir. Millî ekonominin gereklerine göre büyük endüstri dalları devlet eliyle kurulacaktır.

3— Özel sektör plâna bağlı kaldığı, yurdun sanayileşmesine yardımcı olduğu sürece makul ölçülerde desteklenecektir.

4— Küçük teşebbüs sahipleri, devletin tam desteğine kavuşacaktır.

5— Amerikan emperyalizminin ve yabancı sermayenin politik, ekonomik ve sosyal hayatımızdaki hâkimiyetlerine son verilecektir.

6— Anayasa eksiksiz, tastamam uygulanacaktır.

7— Bütün bu işleri Anayasaya sahip çıkan, devlete sahip çıkan, işçisi, köylüsü, küçük esnafı, küçük memuru, namuslu aydınlarıyla emekçi halkımızın kendisi yapacaktır.

Öteki partiler ise kapitalist düzeni muhafaza eden partilerdir. Aramızdaki temel fark buradadır. İşçiler, köylüler, tarım emekçileri artık gözlerinizi açınız. Uyanış başlamıştır. Emekçilerin dış ve iç sömürücülerden kurtuluş günü yakındır.»

Türkiye için asıl tehlikeli olanlar, yukarıdaki görüşler değil, yukarıdaki görüşleri tehlikeli sayanlardır. Ecevit ve arkadaşlarının konuşmaları, bu tehlikeyi zamanında açığa vurmuştur.

Sosyalist Türkiye İşçi Partisi, artık, CHP de dahil kapitalist düzenin savunucusu diğer partilerin ve emperyalizmin karşısında emekçi halkın çıkarlarını tek başına savunmak durumundadır.

Kudurmuşluk

Yaşar Kemal

İ*Kİ üç yıldan beri iktidar gazeteleri halkı kıyama çağırıyorlar.* Başbakanından tutun da Milletvekillerine kadar halkı kıyama çağırıyorlar. Kendisini meşru sayan bir hükümet ve onun organları, örgütleri bunu nasıl yapar? Bir iktidar başıyla ardıyla bir halkı, muhaliflerine karşı nasıl kıyama durmadan çağırır? Ve muhalifler susar ve savcılar susar ve herkes susar.. Bu ne biçim iş? Bütün bu çağırılar önemsizse iktidar gazeteleri ve iktidar ileri gelenleri durmadan niçin halkı kıyama çağırırlar? Ne diyorlar, bütün sosyalistler komünisttir, komünistler de vatan hainidir, onun için bu komünistleri toptan öldürün diyorlar. Durmadan durmadan bu telkini yapıyorlar halka. Kandırılmış, sömürülmüş halka.

Tehlike gittikçe büyüyor. Gerici, sağcı gazeteleri her gün şöyle bir açıp bakalım. Bunlarınki bir demokrasi oyunu mücadelesi bile değildir. Bunlar ya düpedüz şeriat istiyorlar, ya düpedüz kapitalizmin kanlı savunmasını yapıyorlar. Ya vatan haini dedikleri muhaliflerine karşı orduyu, halkı kıyama çağırıyorlar. Orduyu düpedüz kıyama teşvik ediyorlar, sonra da ellerini kollarını sallaya sallaya geziyorlar.

Yoksa kıyama çağrı, orduyu kıyama teşvik suç değil mi Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında?

Ben daha önce de yazdım. Sosyalistler, her gün kompradorlar vatan hainidir diye yazarlarsa.. bu zenginleri tümü de kompradordur, vatan hainidir, diye yazarlarsa, bu zenginleri ortadan kaldırmadan Türkiye kurtulmaz, diye yazarlarsa, orduyu, gençliği, köylüleri, işçileri her gün her gün kıyama çağırırlarsa ne olur? Heeey, komprador uşakları, akılsız *herifler söyleyin ne olur der*siniz? Türk halkı ne kadar kışkırtırsanız kışkırtın, halk vatansever, milli güçlere karşı kıyama kalkmaz. Kalkması için hiç bir sebep yok. Ama zenginlere karşı ayağa kalkar. Ayağa kalkarsa o güzelim, kirası ayda iki bin, üç bin lira olan, o da bir tek dairesi, apartımanınızdan, hanlarınızdan hamamlarınızdan taş üstünde taş kalır mı? Biz sizin yaptığınızı yaparsak o aç bıraktığınız milyonlar, aç ve çıplak bıraktığınız milyonlar size sağolun varolun mu der sanıyorsunuz. Ha, ne sanıyorsunuz?

6/7 Eylül olayları sizin böylesine ahmakça tahrik ettiğiniz halkın yarattığı bir sonuçtu. Bir kıyam denemesiydi. Böyle bir harekette bizim Basınköydeki daha ruhsatı çıkmamış, yarım, çamur içindeki kooperatif katını mı yıkarlar sanıyorsunuz? Yıkarlar da içinde beni öldürürler mi sanıyorsunuz? Öyle mi? Öyleyse sizin o güzel aklınıza turp sıkayım. Tahrik ettiğiniz halk belki de bir an için bizim eve uğrar. Belki de benim kitapları parçalarlar. Ama sonra ne olur, o halk Boğaza akmaz mı? Nişantaşına, Ataköye, Ayazpaşaya, Şişliye, Teşvikiyeye, Topağacına, Suadiyeye, Adalara, Modalara uğramaz mı sanıyorsunuz? Öyle mi? Öyleyse o güzelim aklınıza gene turp sıkayım.

Sonra bir boşanmaya görsün halk, çiftliklerinizi talan etmez mi? Bin yıldır siz yiyorsunuz, halk bakıyor... Kıyamet kopmaz mı sanıyorsunuz? Öyleyse halkı her gün her gün niçin kıyama çağırıyorsunuz?

Ben size demedim mi daha önce, yazmadım mı daha önce, halkın açlığından başka, bizim canımızdan başka yitireceğimiz bir şeyimiz yok. Bir canımızı da yurdumuza adamışız. Bir yanlışlık olur da başımıza bir hal gelirse, o da memleket sağ olsun. Ergeç zalimlerin, kışkırtıcıların hesabı görülür. Hem de tez günde. Biz diyoruz ki, biz haklıyız. Halkı inandırırsak bizden yana gelir. Demokratik yoldan iktidarı ele alırız. Erken ya da geç. Bunda korkulacak ne var da halkı her gün bize karşı kıyama çağırıyorsunuz? Şundan bir iyice emin olun ki, ama azıcık aklınız varsa, bu doldurduğunuz halk *tüfeği mutlâka mutlâka geriye* tepecektir. Halk bana ne yapacak yani. Bir dikili ağacım, yok ki... Hanım hamamım yok ki... Türkiyenin gelirlerini Avrupa ve Amerikaya ben taşımıyorum ki...

Heeeey, kompradorlar ve de komprador uşakları hele bir ayağa kaldırın halkı, hele bir kalksın... Dünyanın kaç bucak olduğunu o zaman görürsünüz. Dünya başınıza çatır çatır nasıl yıkılır o zaman görüsünüz.

Sonora - 64 Oyununun Son Perdesi Oynanıyor

SONORA - 64'ün yetiştirileceği bölgeler...

Sonora'nın savunucusu Tarım Bakanı Bahri Dağdaş

Sonora-64 adlı oyunun halen Türkiye'de son perdesi oynanmaktadır. Geçen hafta da bildirdiğimiz gibi, Sonora-64'ün Türkiye için sakıncalı olduğunu ileri süren bilim adamlarını Tarım Bakanı Bahri Dağdaş **«Bolşeviklik»**le suçlayarak bilimsel bir tartışmayı tehditlerle örtbas etmek istemiştir.

Oysa, Sonora-64, Amerika'nın Türkiye'nin tarımsal ekonomisi üzerinde oynamak istediği oyunların en yenisidir ve bütün vatanperverlerin bu oyunu dikkatle izlemesi gerekmektedir.

Amerika'nın hazırladığı ve Tarım Bakanı Dağdaş'ın uyguladığı oyunun başlangıç tarihi 1951'dir. O sıralarda üstün verimli olduğu ileri sürülen yeni bir mısır türü için açılan kampanya Amerikan Hükûmetinin dikkatini çekmiş ve Üniversitelere **«Yerli mısır ile yeni mısır arasındaki farkların tesbit edilmesi»** yolunda emir verilmiştir. İki yıl süren araştırma ve çalışmalar sonunda hazırlanan raporda, yeni mısır türünün Amerika için yararlı olmadığı belirtilmiş ve yerli mısır üretimine devam edilmesi tavsiye edilmiştir.

Amerika'ya yararlı olmadığı anlaşılan bu yeni melez mısır türü için ikinci deneme bölgesi olarak Türkiye seçilmiştir. Fakat Türkiye'deki çalışmalar da fiyasko ile sonuçlanmış ve Türk çiftçisi yerli mısırını yetiştirmeğe devam etmiştir.

Bütün bunlar olup biterken açlık sorununa çare arayan Hindistan, Amerika'ya başvurarak tahıl yardımı istemiştir. İlk anda Amerika yıllık 19 milyon tutarındaki tahıl üretiminin 4 milyon tonunu Hindistan'a göndermekte sakınca görmemiştir. Fakat kısa bir süre sonra yıllık üretiminin 12 milyon ton'unun Hindistan'a aktığını gören Amerika Birleşik Devletleri, tedbir alma yoluna gitmiştir. Melez bir buğday tohumu üzerinde yapılan çalışmalar tamamlanmış ve ilk deneme ülkesi olarak Meksika seçilmiştir. Meksika'da geliştirilen ve Sonora-64 adı verilen tohumluk buğdaydan alınan ürün, gene de Hindistan'ın ihtiyacını karşılayamamış ve ikinci deneme ülkesi olarak Türkiye ele alınmıştır. Bu iş için Türkiye'nin Tarım Bakanı Bahri Dağdaş özel olarak Amerika'ya dâvet edilmiştir.

Plâna sahip çıkan Tarım Bakanı Dağdaş da teşkilâtına, **«Meksika buğdayının yetiştirilmesi - Tarım Bakanlığı Bülteni No: 2»** adlı bir broşür göndermiştir. Broşürde şöyle denilmektedir: **«Meksika buğdaylarının yetişebileceği bölgeler Akdeniz, Ege, Güney ve Güneydoğu ile Marmara bölgeleridir. Bu bölgelerde kışlar mülâyim geçer ve genel olarak yağış miktarları da bunların yetişmelerine kâfidir. Bu buğdaylar bilhassa soğuktan çok zarar gördükleri için kışın hararetin sıfır altında 5 dereceye kadar düştüğü ve uzun süre devam ettiği yerlerde yetiştirilmeleri kâfidir.»** Broşürde, ayrıca, tohumdan iyi mahsul alınması için yapılması gereken temizleme ve gübreleme çalışmaları izah edilmekte ve bu tavsiyelere uyulduğu takdirde 400-600 kilogram ürün alınabileceği bildirilmektedir.

Tarım Bakanlığı'nın Sonora-64 hakkında verdiği bu göz kamaştırıcı bilgileri, Türkiye Meteoroloji Cemiyeti kökünden çürüterek şu açıklamalarda bulunmuştur:

«Minimum hava sıcaklığının -5 derecenin ve yağış miktarının da 600 mm.'nin altına düştüğü yerlerde iyi ürün vermeyen Meksika buğdayları, toprak bakımından da oldukça müşkülpesenttirler. Meyilli ve kıraç araziyi severler ve oldukça da bol miktarda gübre isterler. Demek oluyor ki, bu buğdaylar ancak memleketimizin en kıymetli topraklarında, yâni mensucat sanayiine, turfanda meyve ve sebzeciliğe elverişli topraklarında yetişmeye müsaittir. Buna rağmen, fazla sert geçen yıllarda da iyi ürün vermezler. Meselâ kışı biraz sertçe geçen bu yıl Tarsus'ta ekilen ve ziraat teşkilâtının da devamlı kontrolünde bulundurulan Meksika buğdayı tarlalarından dönüm başına ortalama 335 kilogram ürün alınabilmiştir. Bu ürünün net kârı çiftçi için olsa olsa dönüm başına 100-150 liradır. Oysa memleketimizin bu çevre ve yörelerindeki topraklarda yılda iki mahsul alınan ve çok kârlı olan sebze ziraatı dışında bir dönüm narenciyeden 3.000-3.500, bir dönüm muzdan 8.000 - 10.000, bir dönüm sulu topraktan da 400-750 lira net kâr elde edilmektedir.»

Görüldüğü gibi, Sonora-64'ün memleket kalkınmasına hizmet etmesi şöyle dursun, Amerika'ya rakip Türk pamukçuluğu ile zeytin ve narenciye üretimimizi baltalayarak çiftçinin gelirinde düşüş yaratması ve ihracatımızı azaltarak Türk ekonomisini biraz daha bağımlı hale sokması kaçınılmaz sonuç olacaktır. Bilim adamları bu gerçeği ortaya koymuşlardır. Dağdaş ise bu gerçeği açıklayanlara **«Bolşevik!»** demektedir.

Ama Türk köylüsü mahsulünü aldığı zaman kendisine oynanan Amerikan oyununu farkedecek ve Tarım Bakanı Dağdaş'ı «Bolşeviklik!» suçlamaları da, ağır sorumluluktan kurtaramayacaktır.

SIKIYSA!

İN

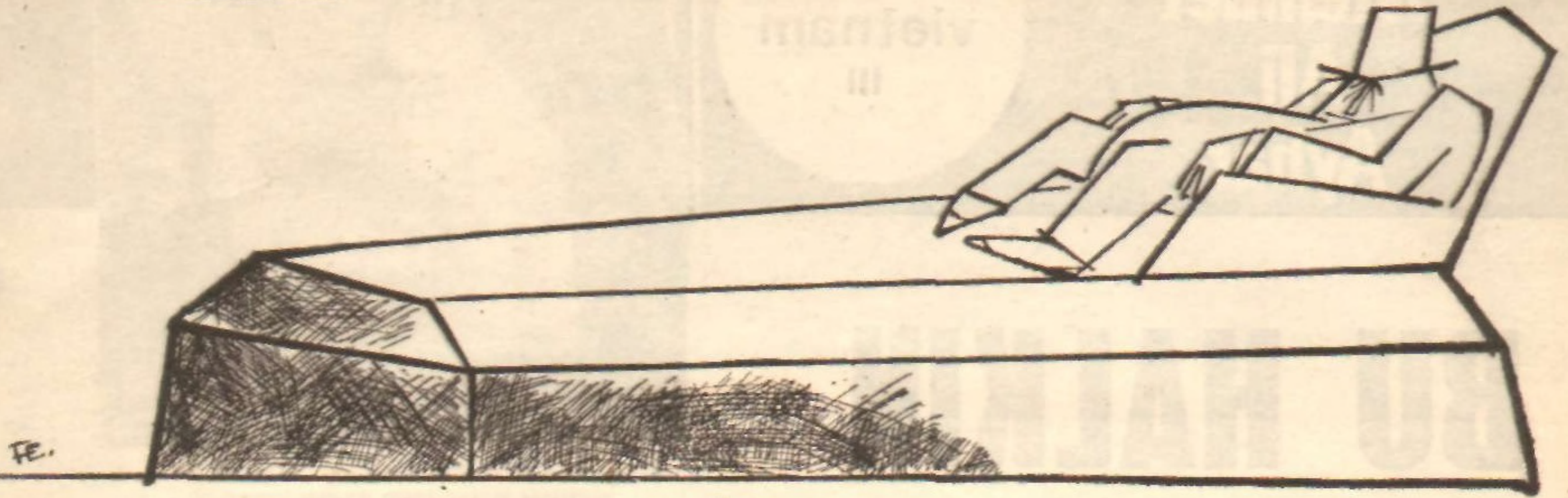
herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. düşünce ve kanaatlerini söz ve yazı, resim ile, veya başka yollarla, tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.

ANAYASA

can yücel

BU KİM ?

Babasının İngiliz casusu olduğu söylenen, eseri bulunmayan, halen Amerika'lılarla ilişkisi olan ve polise hizmet ettiği iddia edilen profesör kimdir?

EŞYANIN TABİATI...

SINIFSAL TÜRK EĞİTİM VAKFI

İDRİS KÜÇÜKÖMER

«Türkiye Okur-yazar oranı 1930-1965 döneminde %19'dan %48'e (1) yükselerek %29 bir artış göstermiştir. Bu artışın yıllık ortalaması %0,8'dir. Türkiye'de ilkokul çağını geçirmiş olan ve okul dışında mevcuda ek (2) olarak yaratılacak eğitim imkânlarından yararlanması gereken okuma - yazma bilmeyen nüfus sayısı 1967'de 11,5 milyondan 1972'de 14 milyona, 1977'de 18 milyona çıkmaktadır.»

İkinci Beş Yıllık (1968-1972) Kalkınma Plânı, Eğitim, Sahife 47 (Resmi Gazete)

Yukarki dramatik ifadeleri ile plân, mevcut kurum ve eğilimlerile Türk sosyal sisteminin değerlendirilmesi için bize yeterli bir belge vermektedir. Buna göre, sosyal sistemimizin tâ 1930'lardan günümüze kadar ve gelecekte de devam edecek bir iflâsın içinde olduğu gayet açıktır. Demek ki, Türkiye'de milyonlarca can yozlanmaya, zavallılaşmaya terk edilmiş ve edilecektir. Bunun vebali birkaç politikacıda değil, onları da kullanan ve büyük kitlelerin insanlıktan çıkarılmasında çıkarı olan sınıflarındır.

Plânda gösterilen eğitimin ilkelerinden biri de şudur:

«Önceki eğitim imkânlarının eksikliklerinden gelen yetersizlikleri giderici metodlar kullanılacak, kabiliyet ölçü olarak alınacaktır. Genel eğitim ve teknik eğitim dağılımı her kademede tek bir değerlendirme sistemi (3) ile sağlanacaktır. (Plân, sahife: 46)

Burada dikkat edilecek önemli nokta şudur: 27 Mayıs hareketinin getirdiği Anayasa'da bazı toplumcu ilkeler, Türkiye'de belli bir sınıfın ekonomik çıkarlarına, dolayısiyle dünya görüşlerine uymamaktadır. Bu sınıf içinde özellikle bir zümre ağır basmaktadır. İşte bu zümre, uluslararası tekelci kapitalizmin yerli temsilcileri olan, dış ticaretle doğrudan (ithalât-ihracat ile) ve dolaylı uğraşan kimselerden meydana gelmiştir. Bunlar, dış ticareti ve ona doğrudan ve dolaylı bağlı sanayileşme sürecini ve bunların finansmanını sağlayan mali kurumları, bu arada bankalar sistemini kendi çıkarlarına kontrol edenlerdir. Sanayileşme işi, ithalâta bağlı olduğundan, kat'iyen bu zümrenin tekelinden alınamaz da. Kısaca, Türk ekonomisinin dışa bağlı iplerini Türkiye'de bu zümre elinde tutmaktadır. İşte bunlar, biraz toplumcu olan ilk plânın amaçlarını, birbirine bağlı olarak gerek dış ticaret, gerek sanayileşme ve gerekse finansman meselelerinde gizli ve açık elleriyle bir yana itmeyi becermişlerdir. Kapitalist kesimin önceliği, onun gelişme kurallarına uygun bir politika istemi, sistem empoze eden biçimde dış kredilerinin bir şartı olarak Amerika tarafından isteniyordu (Bunun eski ve meşhur örneği Ereğli Demir-Çelik Kurumu, en yeni örneği de Samsun'da kurulacak Bakır tesisleridir). Amerika'nın bu müdahalesinin eğitim alanına da girmesi çok doğaldı. *Burslar, Amerika'ya münavebe ile profesör* seyahatleri, çeşitli eğitim kurumlarında araştırmaların finansmanı, barış gönüllüleri gibi. Halen bunlardan en önemli biri ise, İstanbul'da Akbıyıkta Fuat Köprülü'nün evinde kurulan Amerikan Araştırma Merkezidir. Bir C.I.A. Merkezi olduğu söylenen evin müdavimleri olan Üniversite hocalarından hepsini itham etmek haksızlık olur. Fakat dünyanın benzer yerlerinde kurulan böyle kurumların bazı profesörleri çeşitli mükâfatlarla şartlandırmadıklarından emin olabilir miyiz? Amerika'nın, kapitalist dünyanın değerlerini savunması adına, kendi hegemonyası için bunları yapması kendi açısından tutarlıdır.

Benzer davranışları, kendi çıkarları için iç kapitalistlerimiz de yapmak isteyeceklerdir elbette. Bunu, sanki evrensel bir hukuk düzeni varmış gibi öyle bir takım değerler sistemi ile savunacaklardır da. İşte bu çeşit özel kesim hareketlerinden biri de söz konusu Sınıfsal Vakıftır. Vakfın gazetelerde çıkan kurucu isimlerini çok dikkatle tekrar tekrar okuyunuz. Göreceksiniz ki, kurucuların büyük ekseriyeti dış ticareti doğrudan ve dolaylı yürüten başlıca kimselerdir. Diğerleri, yine kısmen dışa bağlı sanayici-toprak ağası, banka müdürleri (Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası Umum Müdürü dahil), bunların müşaviri durumunda olan iktisatçı, hukukçu uzmanlar, vesairedir. Yalnız listede nasıl yer aldıklarına hayret edilecek *kimseler de var. Netekim, Sayın Nadir Nadi,* ben İnönü'den de ileride sosyalistim diyen Sayın Nihat Erim, Teknik Üniversite Rektörü Sayın Bedri Karafakioglu Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın arkadaşımız Cumhur Ferman gibilerini sayabiliriz. Onlar isimlerini vermeden önce mutlâka düşünmüşlerdir. Herhalde Vakıflarda var kabul edilen iyi niyeti (ki bir kısım kurucunun bu niyette olması normaldir) bunda da var saymışlardır. Oysa, belli bir sınıfın hem de ekonomik olarak dışa bağlı bir sınıfın vakıf kurduğu dünyanın neresinde görülmüştür. Bizim bildiğimiz vakıfları kişiler ya da aileler kurar.

Kurucular arasında her nasılsa alınmış yukarki kimseler, kurucuların sınıf çıkarları ile Türkiye'deki dengesizlikler arasında bir ilişkinin var olup olmadığını düşünmüşler midir? Öyleyse, aşağıdaki kısa hikâyeye geçelim.

Bundan 2,5-3 sene kadar önce idi. Şimdiki Vakfın kurucuları içinde bulunan Amerikan sermayesi ile çalışan ve kapitalist kesimin en faal elemanlarından görünen biri, İstanbul Üniversitesinde bir hoca grubuna başvurmuş, bir miktar paraları *olduğunu bunu öğrenciler için kullanmak is*tediklerini söylemiştir (oysa o zaman iyi niyet, bu paranın 1961 de kurulmuş Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağışlanmasını gerektirirdi ki, bu kurumun amaçları yeni Vakfın amaçlarıyla aynıdır). İlk temastan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat, Hukuk Fakülteleri ve Teknik Üniversitenin bazı profesörlerinden meydana gelen gizli olduğu söylenen bir grup kuruldu. Her toplantıda huzur hakkı alan grup üyesi hocalarla araştırma adı altında tartışılan esas konu, Üniversitedeki solcu bilinen hoca ve talebelerle nasıl mücadele edileceği idi. Bazı hocaların böyle bir çalışmadan hoşlanmaması, toplantılara devam etmemesi ve durumun duyulması üzerine grup dağılmıştır. Aradan zaman geçmiş ve 13.7.1967 tarihinde, Medeni Kanunda son derece önemli bir değişiklik getiren Yeni Vakıf Kanunu çıkarılmıştır. Amerikan biçiminde olan bu kanun ile Vakıflara yapılan tahsis ve bağışlara türlü vergi muaflıkları getiriliyordu. İşte bu kanunun hazırlanışı ve yeni Vakfın kuruluşu arasında bir paralellik görmemek kabil değildir.

Yeni Sınıfsal Vakıf, ekonomik konularda olduğu gibi plânda kabul edilmiş tek değerlendirme ilkesine karşı olarak öğrencilerin seçiminde ayrı bir değerlendirmeye gidecektir. Kimlerin ve hangi okullara gideceğini Vakıf yöneticileri kararlaştıracaktır (şartlı bağışlar hariç). Acaba böyle bir seçme, 40 küsur bin köyü olan ve değil doğru dürüst bir eğitim, okuma - yazma *bilmeyenlerin* mutlâk sayısının on küsur milyon olarak gittikçe artacağı Türkiye'de, fırsat eşitliğine, yardım adı ile iyi niyetlerden de yararlanarak bir sınıfın çıkarına âlet edilmeyecek midir? Milyonlar yanında, 1000 öğrenciye, **mevcut okul kapasitesi içinde** yer ayırttırmak, meşhur deyimle, arabayı çeken atın önüne şalgam asarak atı kandırmaktan farklı mıdır? Neden devletin yaptığı bir fonksiyonu özel kesim ele almak istiyor? Milyonlarca aile bir piyango bileti peşine neden düşürülsün? Bu sınıfsal kurum ile gözetilen iyi niyetten midir? Neden ayni amaçlı bir devlet kuruluşu desteklenmez? Siz Sayın kurucu Rektörler, ayni amaçlı Kredi ve Yurtlar Kurumunun halâ yöneticisi misiniz? Bu soru, «Üniversite hükûmetin yanındadır» diye beyanat veren İstanbul Üniversitesi Rektörüne sorulmamıştır elbet.

Adına Türk kelimesi de katılmış, Sınıfsal Vakıf sınıfına hayırlı olsun!

Mehmet Ali Aybar

vietnam III

BU HALKIN SAVAŞIDIR!

Bombardımanda anne ve babalarını kaybeden iki çocuk yüzlerinde savaşın bütün dramını taşıyorlardı...

Gecenin karanlığında THIEM ve Berger ile, başımızda çelik miğferler, yolun yamacında tam siper olmuşuz. Ayaklarımız çeltik tarlasının batağına değiyor. Göz hizasında iri lâstikli askeri kamyon tekerlekleri. Ve ufukta, Güney Batı'ya doğru turuncu şimşeklerle gölgelenen, izli mermirlerin ördüğü ışık dantelâsı.

Sağırlaştıran ıslıklı bir cayırtı. Sanki tayfun rüzgârları huniden geçiriliyor. Göremediğimiz F-105'ler çok alçaktan uçuyorlar. Üzerimizden bu ikinci geçişleri. Şiddeti gittikçe artan ve bir anda her şeyi kaplayan bu madeni ıslık, miğferlerimize olanca ağırlığı ile basıyor. Her seferinde başımız omuzlarımıza gömülüyor. Ve içimizde kabararak kopma noktasına gelen bir bekleyiş: **Hiç bir şey yapamamanın öfkesiyle ufuktaki turuncu şimşeklerin, kamyonlarla kaplı yolun üzerinde çakmasını bekliyoruz.**

Uçaklar bizi çeltik tarlalarının ortasın yakalayınca, Vietnam'lı dostlar çok telâşlandılar. THIEM, koruyucu meleğimiz, sağa sola koşup bize sığınak aramağa başladı. Gecenin karanlığında yol bem beyaz bir şerit gibidir. Uçaklar görür. Kamyonların kara lekeleri de görünür. Yoldan uzaklaşmak lâzım. Ama yolun iki yanı çeltik tarlalarının batağı...

Ağustos'un 7'si idi. Saat 21 sularında, NAM DINH'den NINH BINH'e gidiyorduk. Haftalardır gece gündüz bombalanan PHULY'yi geçmiş, davlumbazlar üzerindeki seyyar köprüyü aşmıştık. Köprüyü şafakla kaldırıp geceleri kuruyorlarmış. Kızıl nehrin bir kolu üzerindeki koca beton köprünün ikiye bölünmüş iskeleti sağımızda. Solumuzda bir dizi askeri kamyon geçit verilmesini bekliyor.

Kraterler arasında, sütrelenmiş farlarımızın kör ışığını izleyerek yol alıyorduk. Birden **«MAY BAY! MAY BAY! Uçak! Uçak!»** diye bağırıldığını duyduk. Kamyon şoförleri yolda çalışan milisçilerdi bunlar. **«Işıkları söndürün! Durun!»** diye haykırıyorlardı. **«MAY BAY! MAY BAY!»** Durduk.

Milisler

NAM DINH'den 18'de çıkmıştık. PHAN VAN BACH Yargıtay Başkanı dostumuz.

— Alaca karanlıkta uçaklar gelmiyor. Denedik. PHULY'yi alaca karanlıkta geçeceğiz, diyordu.

BACH, Teğmen THIEM, Berger ve ben aynı jeep'teyiz. Şose demiryolunu boyluyor. Bisikletle işten, tarladan dönen kadınlar, erkekler... Bisiklete ikişer ikişer biniyorlar... Biri sürüyor, biri bagaj yerinde oturuyor. Başlarında konik hasır şapkaları, kadınlar taze bir dal gibi dimdik duruyorlar arkada. Çoğunun omuzunda tüfek var. Erkeklerde hafif makinalı. Milis kuvvetlerinden olmalı. Kız erkek bütün gençler, işçiler, köylüler milisçi. İşyerlerinde, fabrikalarda, tarım kooperatiflerinde, halk gönüllü milis teşkilâtı kurmuş. Nizami ordunun, mahalli silâhlı kuvvetlerin belkemiğini teşkil ediyor milisler. Silâhları gece gün düz hep yanlarında. Her yerde, her zaman düşmanı vurmaya hazırlar. Hanoi'de kaldığımız otelin kadınlı erkekli bütün müstahdemleri milisçi idi. Hava akınlarında önlüklerini çıkarırlar, miğferlerini başlarına geçirip, kimi avludaki makinalı tüfek yuvasına koşar, kimi de ilâç çantası boyunda ilk yardıma hazır beklerdi.

Vahşet!

KUZEY'de savaş uçaklara karşı olduğundan milisçiler hava savunmasında vazife yapıyorlar. Ayrıca, enkaz kaldırma, ilk yardım, yolların, su bentlerinin onarımında da çalışıyorlar. Hepsi de gönüllü. NAM DINH'de 14 yaşında bir kızla tanışmıştık. Bize konser veren öğrenci korosunun en küçük artistiydi. Yakasında bir işaret vardı: **«Nedir bu?»** diye sormuştum. Övünçle, **«Milisçiyim»** cevabını vermişti.

GÜNEY'de milisçilere gerillâcı deniyor. Savaşın yükü onların omuzunda. 3-5 kişilik küçücük, fakat son derece hareketli birlikler halinde dövüşüyorlar. Koca bir bölüğü pusuya düşürüp darmadağın eden onlardır. Amerikan üslerini havan topuyla döven gene onlardır. Saygon'un göbeğinde baskınlar yapan onlardır.

PHULY'ye yaklaştıkça, yol, yol olmaktan çıktı. Kimi doldurulmuş, kimi henüz doldurulmamış koca koca kraterler, çukurlar, hendekler... Hoplaya sallana ilerliyoruz. Bazen kraterler öyle derin, öyle geniş ki, etrafından dolaşmak zorunda kalıyoruz.

Amerikalılar son zamanlarda 3 bin Libre'lik bombalar kullanıyorlar. Bunlar 28-30 metre kutrunda, 8-10 metre derinliğinde kraterler açıyor. PHULY'yi bombalamakta özel bir ısrar gösteriyorlar. Şehirde 125 görevliden başka kimse kalmadığı halde, bizim NAM DINH'de kaldığımız son iki gün içinde bile defalarca saldırdılar PHULY'ye. PHULY, NAM DINH'e yakın. Uçakların her saldırışını izliyebiliyorduk.

El fenerlerinin ışığında milisçiler türküler söyleyerek yolu onarıyorlar. Akşama kadar kimi tarlada, kimi fabrikada, kimi okuldaydı. Şimdi de gecenin bilmem kaçına kadar yol onaracaklar. Ne zaman uyur bu Vietnam halkı?

Demiryolu solumuzda. Yer yer bombalanmış, raylar fırlamış yerinden; eğrilmiş, bükülmüş. Bir lokomotif devrilip yan yatmış. Yarılmış gövdesi; bir takım borular sarkıyor. Tekerlekler, dingiller...

Ortalık iyice kararmaya başladı. Uçaklar gelmeden PHULY'yi geçebilecek miyiz?

PHULY'ye varırken yolumuzu kestiler. İleride **«gecikmeli»** bombalar varmış; zararsız hale getirilmek için uğraşılıyormuş. Şoseden ana yolu bırakıyoruz. Şehrin içinden geçeceğiz. **«Gecikmeli bombalar»**, Amerika'lıların kahpe silâhlarından biri. Atıldığından 8-10 saat sonra patlıyor. Son zamanlarda **«bilyalı»** ların da gecikmelisini kullanıyorlarmış. Bilyalı bombalar bir tenis topundan büyük olmadığı için ve yüzlercesi birden atıldığından, gecikmelilerini arayıp bulmak hemen hemen imkânsız.

Bu bilyalı bombalar, **«gecikmeli»** olsun olmasın, halkı çok kırıyor. Zaten bunun için icad edilmiş. Amerika'lılar bir kaç çeşidini denemişler. En tesirlisi şimdi kullandıkları **«Goyav»** lar. Bir tenis topundan büyük olmayan bu bombaların her biri, 300 çelik bilye ihtiva ediyor. Bomba patlayınca 5,5 milimetre kutrundaki bu çelik bilyalar, tabanca kurşunu hızıyla etrafa dağılıyor. 25 metre mesafeden öldürücü tesirleri var. Bilyalı bombalar uçaktan **«ana bombalar»** içinde atılıyor. Her **«ana bomba»** 600 **«Goyav»** taşıyor. 1000 - 1500 Metre irtifada **«ana bomba»** açılıyor ve 600 **«goyav»** tabanı 250 metre, boyu 1000 metrelik bir alana saçılıyor.

Amerikalıların bu kahpe silâhı ger

Mehmet Ali Aybar, Nam Dinh'de Amerikan vahşetinin kurbanlarıyla bir arada.

Bombardıman kurbanlarından yaralı bir çocuk.

Amerikan uçaklarının başlıca hedeflerinden Yen Lam Şehri'nin bombardımandan sonra genel görünüşü (Fotoğraf Aybar tarafından çekilmiştir).

Phuly Köyü'nde bir hava akınında bilyalı bombalarla yaralanan bir ihtiyar köy hastanesinde.

Amerikalıların yangın bombalarıyla yakıp yıktıkları Yen Lam Kasabasında Aybar ve Soruşturma Komisyonu'nun diğer üyeleri enkazı inceliyorlar.

kalmış ülkelerin baş kaldıran halklarını kırmak, dize getirmek için icad ettikleri besbelli. Geri kalmış toplumların halkı, kırlarda çalışır, çerden çöpten konutlarda yaşar. Sert cisimlere karşı tesirsiz olan bilyalar, bu fıkara, çıplak halkları kütlece öldürecek güçtedir. Öldürmeyip yaraladıklarının tedavisi de son derece zor. Sağlık donatımı bakımından yetersiz durumda olan geri kalmış ülkelerde röntgen ister, tehlikeli cerrahi müdahalelerin başarısını sağlayan türlü modern âletler ister; ve tecrübeli cerrahlar, hastabakıcılar ister. Düşünülsün ki, her yaralının vücudunda 4-5, bazen 8-10 bilya vardır. Bunların yerini, içerde yaptıkları tahribatı tesbit etmek; maharetli ameliyatlar yapmak gerekmektedir. Üstelik yaralılar çoğu zaman nâpalmle de yanmış, infilâk bombalarının tesiriyle şuraları buraları kırılmış, vücutlarında derin yaralar açılmış durumdadırlar.

İmha savaşı

Şu nokta iyice anlaşılmalıdır. VİETNAM Savaşı, alelâde bir savaş değildir. VİETNAM Savaşı, mahalli bir savaş da değildir. Dünya ölçüsünde bir savaştır bu. Özgürlük savaşlarını bastırmak için Amerikan emperyalizminin hazırladığı plânların, strateji, taktik ve silâhların VİETNAM'da genel provası yapılmaktadır. VİETNAM'da olup bitenler bu açıdan değerlendirilmelidir. Bilyalı bombalar, napalm, GÜNEY'de kullanılan kimyasal maddeler, «tarama» hareketleri, toplama kampları, «tırmanma» politikası ve şehirlerin, kasabaların, köylerin bombalanması, su bentlerinin, hastane, okul ve tapınakların sistemli şekilde tahribi ancak bu açıdan bakılınca gerçek anlamlarını kazanmakta, VİETNAM Savaşı, NATO'su, CENTO'su, SEATO'su ve ikili anlaşmalarıyla bir bütün teşkil eden Amerikan emperyalizminin dünya hegemonyası plânları içindeki yerine oturmaktadır.

Geri bırakılmış ülkeleri kapitalizmin boyunduruğunda tutmak Amerika için bugün bir numaralı mesele: **Lâtin Amerika halkları, Afrika, Güney-Doğu Asya, Ortadoğu ve Türkiye**... Dünya politikasının sıcak tehlike merkezinin son zamanlarda Avrupa'dan Asya'ya kaymış olması da bunu açıkça göstermektedir.

Amerika VİETNAM'ı stratejik ve ekonomik öneminden dolayı bir askeri üs, bir yarı sömürge haline getirmek için savaşıyor. Fakat aynı zamanda VİETNAM'ı yeni savaş usûllerini, yeni silâhları denediği bir alan sayıyor. VİETNAM Savaşı ile üstelik özgürlük hevesine kapılacak halklara gözdağı vermek istiyor.

GÜNEY'de kimyasal maddeler, zehirli gazlar kullanılmaktadır. Amerikalılar bunu önce yalanladılar; sonra sırf ağaçların yapraklarını döküp ormanlarda gizlenen gerillâcıları safdışı etmek için kullandıklarını ileri sürdüler. Ve bu maddelerin insan hayatı için zararsız olduğunu iddia ettiler. Oysa kullanılan gaz ve maddelerin insan hayatı için tehlikeli bulunduğu ve asıl maksadın VİETNAM'ı bitkisel örtüsünden yoksun kılmak, halkı aç bırakmak olduğu ortaya çıkmıştır. Ve Amerikanın Sesi Radyosunda bir konuşma yapan DIEM, **«Bu komünistlere karşı son derece tesirli bir silâhtır. Yeni gelişen ülkeler kurtuluş mücadelesi adı verilen savaşları ezmek için bu silâhtan yararlanabilirler»** demek zorunda kalmıştır.

İnsanlığın bütün manevi değerleri, milletlerarası hukukun temel prensipleri, kâh küstahça, kâh sinsice ayaklar altına alınmaktadır. Amerika VİETNAM'da topyekûn savaş yapıyor. **«Yakılmış toprak»** politikası uyguluyor: HER ŞEYİ YAKMAK, HER ŞEYİ YOK ETMEK, HER CANLIYI ÖLDÜRMEK...

Bomba yağmuru

PHULY, Hanoi'nin 100-120 kilometre güneyinde, yol kavşağında bir şehir. İlk kurtuluş savaşında Fransızlar tarafından yakılıp yıkılmış. Şimdi de Amerikalılar taş taş üstünde bırakmamışlar. Bir zamanlar PHULY şehri olan bir yerden geçiyoruz. Sağda solda taş yığınları, beton çöküntüleri koca kraterler. Jeep'imiz bir ölüm sessizliği içinde çok zorlukla ilerliyor, Tek bir canlıya rastlamıyoruz. Amerikan uçakları tonlarla bomba, roket, misil yağdırmış: hâlâ da yağdırıyor.

Bu da bombardımanların bir özelliği. Yıkmak, yerle bir etmek, öldürmek yetmiyor bu canilere. HAYATI yok etmek istiyorlar. Aynı hedefler tekrar tekrar ısrarla bombalanmaktadır. PHULY'ye üstüste 47 defa saldırmışlar. 1750 ağır infilâk bombası, 1300 misil, 100 den fazla bilyalı ana bomba ve sayısız roket atmışlar. Nihayet PHULY 1200 haneli küçücük bir şehir.

İl merkezi olan NAM DINH'e, 1965 Mayısından beri 1500'e yakın akın olmuş, 10476 ağır bomba, 8300 roket, 200 misil ve 117 bilyalı ana bomba atılmış. NAM DINH büyük bir şehir, tekstil endüstrisi merkezlerinden biri. Hemen hemen 2/3 ü tahrip edilmiş. Şehrin en kalabalık semti olan HANG THAO silinmiş. Böyle iken Amerikalılar NAM DINH'e gene saldırıyorlar.

NINH BINH, PHAT DIEM, YEM LAN'da da durum aynı. Yerle bir edildikleri halde hergün tekrar tekrar bombalanıyorlar

«Dâvacıyım!»

Anlaşılıyor bu ısrarları. Çünkü VİETNAM halkını toprağından söküp atmak mümkün olmuyor. YEM LAN kasabası bakıyorsunuz bir harabe. Bütün evler yıkılmış yanmış. Bir kaç gün önce beş defa üst üste saldırmış uçaklar, köylüler tarladaymışlar. Önce bilyalı bomba atmışlar. Köylüler evlerine, evlerindeki sığınaklara girmiş. İkinci dalga yangın ve ağır infilâk bombası yağdırmış. Bu iki dalgayı üçüncü, dördüncü ve beşincisi izlemiş... Toplam olarak bir iki saatte 550 ağır infilâk bombası, 400 den fazla roket, 22 misil ve 10 bilyalı ana bomba patlamış kasabanın üzerinde. Yüzlerce yaralı ve ölü.

MAİ VA YUYEN anlatıyor. 64 yaşında bir ihtiyar:

«Benim evim işte şuradaydı. Bombalar yağmaya başlayınca karım üç torunuyla sığınağa girdi. İşte şu gördüğünüz çukur. Çok küçük. Beni de almazdı. Ben de karşıdaki evin sığınağına gittim. İşte şuradaki. Tam o sırada bizim evde bir yangın bombası patladı. Evler kerpiç ve bambu. Birden alevler her yanı sarıverdi. Sığınağın üzerine yanan dam çökmüştü, karımla çocuklar bağırıyorlardı. Damı çekmeğe gücüm yetmiyordu. Komşular da yardıma koştular. Uçaklar bizi makinalıyla taramaya başladı, gene de biz geri kaçmadık. Karım, çocuklar bağırıyorlardı. Bırakılır mı. Ama öteki evler de tutuştu. Ne yaptıksa fayda vermedi, karımla üç torunum bağıra bağıra yandılar gözlerimin önünde. Bunu böyle anlat Mahkemede. Amerikalıdan davacıyım. Cezasını verin.»

Ufuktaki ışık dantelâsı kayboldu. Huniden geçen tayfun rüzgârlarının madeni ıslığı kesildi. THIEM gülerek haydi gidiyoruz dedi.

Gelecek Yazı :

ÇELİGE KARŞI BAMBU'NUN SAVAŞI

TOS ÜSTÜNE ZORUNLU BİR CEVAP

Sayın Baykurt, temel görüş ayrılığını reddeden yazısında bile «tutum ayrılığı»nın değil, «görüş ayrılığı»nın kanıtlarını vermiştir. Biz diyoruz ki, «Bir ekonomik çıkar aracı olan TÖS, temel tanımıyla sınıfsal bir mücadele aracıdır. Öyleyse tüm eylemleri, yasaların izin verdiği oranda bu temel özelliğince olacaktır.»

Feyzullah ERTUĞRUL

19 Eylül 1967 gün ve 38 sayılı ANT'ta, sendikamızın Sayın Genel Başkanı Fakir Baykurt'un, **«TÖS VE TEMEL GÖRÜŞ SORUNU»** adlı yazısı yayınlandı. Sayın Baykurt, bu *yazısında, TÖS'te görüş ayrılığı* bulunmadığını; kendisinin, sendikacılık anlayışında bu iddiayı ortaya atanlardan geride olmadığını kanıtlamaya çalışıyordu.

Hemen belirtelim ki, bizim de candan dileğimiz, ötedenberi budur; TÖS'ün yönetim kademelerinde, hiç de sırası değilken görüş ayrılıklarına gidilmemesidir. *Ne var ki,* Sayın Baykurt, TÖS'ün kendi anlayışı dışındaki gelişmesinden hoşnut olmadığını bir dergiye verdiği beyanatla ortaya koymuş ve böylece TÖS yönetimini kendisinden farklı düşünen ve sürdürenleri savunmaya itmiştir.

İyi niyetle ve dikkatle incelediğimiz ANT'taki yazısında Baykurt, bütün çabalarına karşın, görüş ayrılığının varlığına inananları ikna edememiş, **«tutum ayrılığı»** iddiasını *ispatlayamamıştır. Söylemek* zorundayız ki, Sayın Baykurt'un yazısı daha çok çelişmelerden ve tutarsızlıklardan ibarettir. Gerçekten Sayın Baykurt, bir yandan karşı görüşleri savunmakta, öteyandan bu gö*rüşlere yan çizerek,* kendisine yüklenen (isnat olunan) görüşlerde ısrar etmeğe çalışmaktadır.

Fakir Baykurt'a göre:

1— Öğretmenin meslek sorunları ile yurt ve dünya sorunları arasında **«bağıntı»** vardır. Ancak, TÖS'ün yurt ve dünya sorunları üzerinde durabilmesi için **«Önce örgütlü bir güç haline gelmesi»** zorunludur.

2— Öteyandan, **«Ancak üyelerin günlük yaşamaları ve sorunlarıyla yakından ilgilendikten sonradır ki»** yurt ve dünya sorunları üzerinde durulabilir.

3— Vietnam mücadelesine TÖS de omuz verecektir. Ancak, **«Vietnam sorununu TÖS Sekreteri elbet çözemez.»**

4— TÖS, **«Yurt sorunlarının çözümlenmesine omuz vermekten geri kalmamıştır, kalmayacaktır.»** Ama **«Bilimsel ve sosyolojik gerçek»** odur ki, bu konuda öncülüğü sendikalar değil, bir siyasi parti yapacaktır.

Şimdi *Sayın Baykurt'un* üzerinde durduğu bu noktaları ayrı ayrı inceleyelim:

1— Görüldüğü gibi, Fakir Baykurt yurt ve dünya sorunları üzerinde **«örgütlü bir güç»** haline gelindikten sonra durulabileceğini *söylemektedir.* Böylece Sayın Baykurt, biçim ve öz, sayı ve nitelik arasındaki koparılmaz ilişkiyi hesaba katmamaktadır.

TÖS, yurt ve dünya sorunları üzerinde, **«Örgütlü bir güç haline gelmeyi»** beklemeden, tâ kuruluşundanberi durmaktadır. Acaba durmasaydı, TÖS yöneticileri Sayın Baykurt'un isteğine uyarak salt meslek sorunlarına, biçim ve sayı sorunlarına eğilmiş olsalardı şube ve üye sayımız şimdikinden daha mı çok olacaktı? Yoksa şube ve üye sayısındaki bugünkü sonuç, TÖS'ün yurt ve dünya sorunlarını da içine alan üstün nitelikli tutumu sayesinde mi sağlanmıştır?

Bize kalırsa, 450 şubeye ve 45.000 üyeye ulaştılmasını sağlayan etmen, sonuncu sorunun cevabındadır.

Bir an için, örgütlü bir güç haline gelinceye dek üyelerimizin sadece *günlük sorunlarıyla* uğraştığımızı ve sayı gücümüzü ancak bu sayede geliştirebildiğimizi düşünsek bile, sıra genel yurt ve dünya sorunlarıyla uğraşmaya geldiğinde, bu sorunlar hangi bilgi ve hangi becerilerle *omuzlanacaktır?* Sendikal vasıflardan yoksun üyelerin bir yerden *sonra eğitilmeleri, belli* alışkanlıklardan kurtarılarak uzun vâdeli temel çıkarların bilinçli kavgalarına yöneltilmeleri mümkün olabilecek midir?

Sayın Baykurt da bilmeli ki, sosyal politikada niceliğin niteliğe önceliği diye bir şey yoktur.

2— **«Ancak üyelerin günlük yaşamaları ve sorunlarıyla yakından ilgilendikten sonradır ki»** yurt ve dünya sorunları *üzerinde durulabileceğine* inanmak bilim dışı bir tutumdur.

Düşünülsün ki, bir yandan günlük sorunlarla yurt ve *dünya sorunlarının* organik bağıntısından söz edilmekte, öte yandan **«Toplum ve dünya düzeninden doğduğu»** belirtilen günlük sorunlar tüketilmedikçe ya bir süre sadece günlük *sorunlarla uğraşılmadıkça* yurt ve dünya sorunlarının çözümündeki mücadeleye katılmamak gerektiği savunulmaktadır. Hem de öğretmen, eğitim, yurt ve dünya sorunlarının çözümünde sıra güdülmediği söylenerek, yani çelişmeler içinde...

Aslına bakılırsa, biz bu iddiada da haklı bir çıkış noktası göremiyoruz. Bilim dışı da olsa, bir iddianın ortaya atılabilmesi için, ortada bir olgunun bulunması gerekmez mi? Peki, kuruluştan birinci *olağanüstü kongremizin son sa*atının son dakikasına kadar, günlük sorunlarının çözümünü isteyen *hangi üyemize, hangi* şubemize, önce yurt ve dünya sorunlarıyla uğraşmak zorunda bulunduğumuz gerekçesiyle **«Bekle»** denilmiştir? Ya da sadece yurt ve dünya sorunlarıyla uğraşılmasından ötürü, *günlük sorunların bir an için* de olsa, yüzüstü bırakıldığı görülmüştür? Örneğin, Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Tasarısı'ndan, emperyalizmden söz etmenin zaman ve para harcını gerektiren yanı neresidir; *günlük sorunların çözümünü* durdurucu, **«gereğinden daha az önemsenmesini»** doğurucu özellikleri nedir?

Ortada bu türlü olgular var mıdır?

Öncülük

Sayın Baykurt'un herkesten daha iyi bilmesi gerekir ki, TÖS kurulduğundan, olağanüstü kongresinin son saatının son dakikasına dek, üyelerin günlük sorunlarının çözümüne canla başla koşulmuştur.

Şunu da belirtelim ki, TÖS'ün olanaklarıyla bugüne dek daha çok öğretmen ve daha çok eğitim sorunu çözümlenebilirdi. Çözümlenemediyse, bunu, bildiri ve söylevlerde halkçılık, anti-emperyalizm ve Vietnam gibi sorunlara değinilmiş *olması neticesine* bağlamak, gülünç olmaz mı? Üstelik, öğretmen ve eğitim sorun-

Öğretmen kıyımı

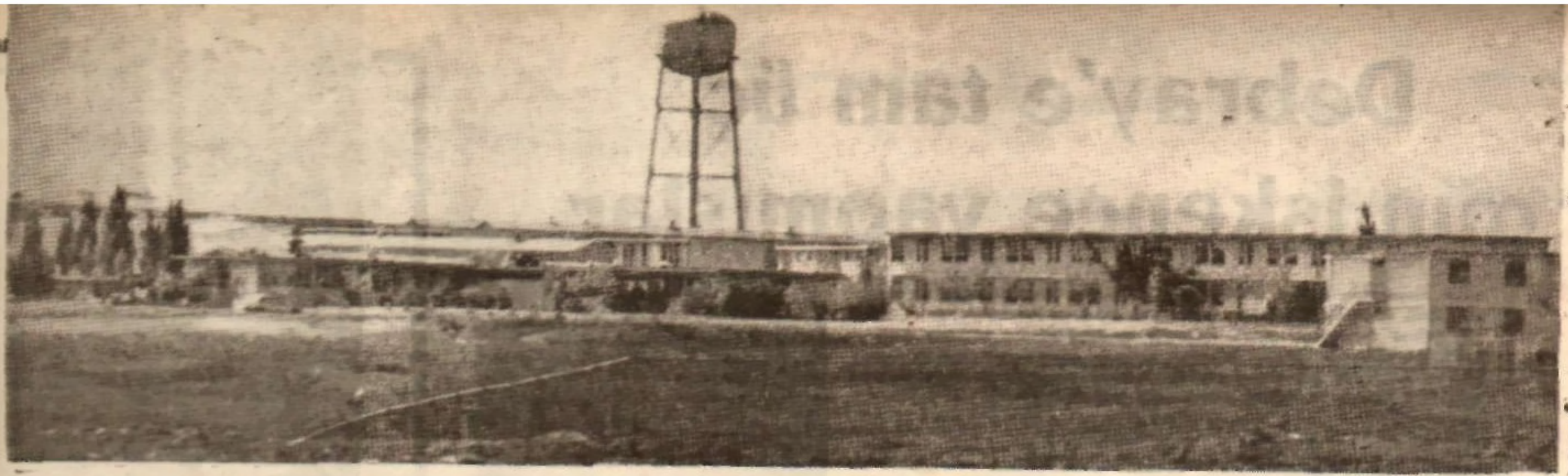
MİLLİ Eğitim Bakanı'nın değişmiş olmasına rağmen milli eğitim topluluğunda öğretmen kıyımı bütün şiddetiyle devam etmektedir.

Geçen hafta içinde Antalya'dan A. Nuri Macit Çayıralan'a, Rahmi Vural Erzincan'ın Mercan Köyü'ne, Adnan Kadıoğlu Van'ın Özalp ilçesine, Ahmet Güney Kars'ın Balçeşme Köyü'ne, Tevfik Şahin Mardin'in Sivrice Köyü'ne, Saffet Çalışır Siirt'e, Baki Ünal Ağrı'ya, Ömer Serin Kars'a tâyin edilmişlerdir. Bu kıyımın sebebi, TÖS'e bağlı bulunan öğretmenlerin Antalya Milli Eğitim Müdürü Ömer Lütfü Göksel'i istenmeyen adam ilân etmiş olmalarıdır.

Öte yandan Enez İlçesi Merkez İlkokulu öğretmeni Ahmet Kaya Turan da, Edirne Valiliği, Milli Eğitim Disiplin Kurulu kararıyla il dışına nakledilmiştir. Turan'a isnad edilen suçlar arasında, «Konuşma ve hareketleriyle İşçi Partisi'ne sempati duyduğunu açığa vurmak; memleket dâvalarının ancak sosyalizme düzeleceğine inandığını çeşitli yerlerde ifade etmek» **de bulunmaktadır. Turan, anayasaya aykırı olan bu kararın iptali için Danıştay'a başvurmuştur.**

Çorum İlköğretim müfettişi M. Kâmil Karadeniz hakkında da Milli Eğitim Bakanlığı soruşturma açmıştır. Karadeniz'in teftişleri sırasında komünist ülkeleri övdüğü, öğretmenlere *«sağcı mısın, solcu musun?»* **diye sorduğu, Türkçe'de Namık Kemal parçasını işlerken** «Günün Namık Kemal'lerini de sezdirmeniz lâzım» **diyerek Çetin Altan ve Nazım Hikmet'i kasdettiği ileri sürülmektedir.**

Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu, öğretmen kıyımının şiddetlenmesi üzerine bir bildiri yayınlayarak iktidara şu uyarmada bulunmuştur: «Türk öğretmenini (yaparız, olur) anlayışıyla oradan oraya hiçbir anayasa ve hukuk nedenine dayanmadan fırlatanlar bilmelidirler ki, bu sorumsuzluklarının hesabını er geç vereceklerdir.»

Ant Objektifinde Bir Amerikan Üssü

Türkiye'nin Başkenti Ankara'nın 29 kilometre yakınındaki Gölbaşı'nda, Amerika Birleşik Devletleri tarafından ikili anlaşmalara dayanılarak kurulan «MANZARALI STATION SİTE 23» adlı Amerikan üssündeki araçların Adana, Çiğli ve Karamürsel'deki Amerikan üslerine taşınmasına başlanmıştır.

NATO ile ilgisi bulunmadığı ve doğrudan doğruya Amerika Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olduğu ortaya çıkan Manzaralı Üssü'ndeki dinleme ve haber alma cihazları, bir takım yanlış hesaplar yüzünden casusluk görevini yerine getirememiştir. Etrafı tel örgülerle çevrili bulunan ve Türklerin civarından geçmesine dahi izin verilmeyen üs, içindeki araç ve cihazlar boşaltıldıktan sonra Türk Silâhlı Kuvvetlerine devredilecektir. İçindeki araçlar alınıp başka yerlere taşındıktan sonra, Türkiye'ye devredilecek üste bakımı çok pahalı binalar ile bir kaç tane basit haberleşme aracı kalacaktır.

Büyük kamyonlar, trayler'ler ve uçaklarla Manzaralı üssünden alınan araç ve cihazlar, 23 milyon lira harcanarak genişletilmesi plânlanan Adana'daki İncirlik Amerikan üssü ile 35 milyon lira harcanarak takviye edilecek Karamürsel'deki üsse ve 7 milyon lira harcanarak büyütülen İzmir'deki Çiğli Üssü'ne taşınmaktadır.

Tel örgülerin dışından Türk askerleri tarafından korunan Manzaralı Amerikan Üssü, Genelkurmay Başkanlığı tarafından Hava Kuvvetlerine verilecektir. Verilen bilgiye göre, Manzaralı Üssü'nün hiçbir stratejik önemi yoktur. Amerikalılar tarafından kurulan cihazların yanlış hesaplar yüzünden çalışmaması, üssün yalnız Pentagon ile haberleşmeyi sağlamakla kalması, Amerika'nın Manzaralı Üssü'nü Türkiye'ye devretmesine yol açmıştır. Bakımları çok pahalı bir takım bina yığınlarından ve basit bir kaç haberleşme aracından başka bir şey kalmayacak olan Manzaralı Üssü, Türk Hava Kuvvetleri'ne büyük yük olacaktır. Uzmanlar, Manzaralı'nın, Türk Hava Kuvvetleri personeli için hafta tatillerini geçirmesine yarayacak bir eğlence ve dinlenme sitesinden başka bir işe yaramayacağını belirtmektedirler.

Önceki hafta başında ANT Muhabirleri Manzaralı Üssüne giderek resim çekmek istemişler fakat nizamiye'den içeri sokulmamışlar, üstelik bölgeyi terk etmeye mecbur edilmişlerdir. ANT muhabirleri ancak otomobil ile gidiş ve dönüşlerinde teleobjektifle yukarıdaki resimleri çekmeyi başarmışlardır.

larının çözümünde mümkün olan hedeflere ulaşılmasını önleyen gerçek nedenleri çok iyi bilen ve belki de bu konuda kendini de içten içe kusurlu sayan Sayın Baykurt'un böyle bir iddiada bulunması haksızlık değil midir?

3— Sayın Baykurt, Vietnam konusundaki beyanatının tepkilerini yatıştırmak için Vietnam sorununa TÖS'ün de omuz vereceğini kabul etmekte; ancak, **«TÖS Sekreteri Vietnam Sorunu'nu elbet çözemez»** diyerek bir dergiye verdiği beyanatı haklı göstermeğe çalışmaktadır.

Düşünülsün ki, Vietnam Sorununu TÖS Sekreteri'nin ya da genel başkanının çözeceğini iddia eden ve bu iddia ile arabuluculuğa çıkan **tek bir** TÖS'lü yoktur. Olması da mümkün değildir. **O halde, «Vietnam Sorununu TÖS Sekreteri elbet çözemez»** demenin herhangi bir anlamı, dayanağı yoktur. Olsa olsa, TÖS eylemi içinde, sırası geldiğinde Vietnam'dan söz edecek olanların şimdiden korkutulması düşünülmektedir. Sayın Baykurt bilmeli ki, bunun yanıbaşında, TÖS'ün Vietnam Sorunu'na omuz vereceğini söylemek, bilinçli öğretmenlerin gözünde durumu kurtarmağa yetmemektedir.

4— Sayın Baykurt, bir de TÖS'ün yurt sorunlarını omuzlaması gerektiğini kabul etmekte, ancak siyasal bir partiye düşen **«Teknik öncülüğe»** karşı olduğunu söylemektedir.

Sayın Baykurt'a sormak gerekir:

Bugüne dek TÖS, yurt ve dünya sorunlarının **«Teknik öncülüğüne»**, yani siyasal öncülüğüne sürüklenmiş **midir?** Ya da Sayın **Baykurt'la** sadece görüş ayrılığı olanlar, TÖS'ün böyle bir öncülüğe sürüklenmesi gerektiğini savunmuşlar mıdır? Yani yurt ve dünya sorunlarının TÖS politikasınca çözümlenmesi amacıyla siyasal iktidara gelinmesini istemek ve bunun için **«Teknik»** çabalarda bulunmak gülünçlüğüne düşmüşler **midir?** O da değilse, yurt ve dünya sorunlarını TÖS politikasınca çözümleyebilecek herhangi bir partinin iktidara gelmesi amacıyla, TÖS'ün bu partiye örneğin üye sağlaması, bu parti lehine propaganda düzeni kurması gerektiğini savunmuşlar mıdır?

Görüş ayrılığı

Elbette ki bu soruların hiçbirine olumlu cevap verilemez. O halde Sayın Baykurt'un, teknik öncülüğe karşı çıkmak paravanası gerisinde TÖS'ün sosyolojik öncülüğüne razı olmadığına inanmaktan başka çare yoktur. Üstelik Sayın Baykurt'u TÖS eylemi içinde uzunca bir süre yakından anımak olanağını bulanlar için bu inanca doğrudan varmak da mümkündür. Ama sosyolojik öncülükte TÖS'ün payına düşeni yapmasının engellenmek istendiği yerde bizim de sözümüz olmuştur, olacaktır.

Kısaca belirtelim ki, TÖS bir işveren sendikası değildir. Eğer ulusal kurtuluş kavgasında, ekonomik bağımsızlık savaşında işçi sınıfının öncülüğüne inanıyorsak, bu öncülüğün, siyasal kuruluşların dışında, işçi sendikaları ile de yapılması gerektiğini kabul ediyorsak, TÖS'ün sosyolojik öncülüğüne razı olmaktan başka çare yoktur.

Evet, Sayın Baykurt'un da dediği gibi, TÖS, yurt sorunlarına omuz vermekten bugüne dek geri kalmamıştır. **Bizim bütün dileğimiz, bundan sonra da geri kalmamasıdır. Ancak,** Sayın Baykurt'un söz konusu yazısında da yansıyan yukarıdanberi eleştirdiğimiz sendikacılık anlayışı zihinlerde bulanıklık yaratmakta, kendisini güvenle karşılamaya niyetli kimseleri tereddütlere götürmektedir...

Bu durum, Sayın Baykurt'un TÖS'ün geçmişinde daha somut ve daha ileri bir çok örnekleri bulunan bir bildirisine karşın böyledir.

Sonuç olarak diyoruz ki, Sayın Baykurt, temel görüş ayrılığını reddeden bu yazısında bile, **«Tutum ayrılığı»** nın değil, **«Görüş ayrılığı»** nın kanıtlarını vermiştir. Kaldı ki, TÖS'teki görüş ayrılığının ögeleri bu kadar da değildir. Olağanüstü kongreyi açış konuşmamda da üzerinde daha genişçe durduğum, gerekirse daha başka ögelerini de belirtebileceğim görüş ayrılığımız hâlâ sürüp gitmektedir. İnancımız odur ki, TÖS için böyle bir ayrılık, Sayın Baykurt'un bugün de devam eden sendikacılık anlayışında görüş birliğine varmaktan çok daha hayırlıdır ve sendikamızın dinamizminden ileri gelmektedir. Bir daha ve kısaca belirtelim ki, Sayın Baykurt, arasıra yanıltıcı ve avutucu çıkışlarda bulunsa bile, esasta TÖS'ü sadece bir ekonomik çıkar aracı olarak tutmak istemektedir.

Diyoruz ki..

Buna karşı biz de diyoruz ki, bir ekonomik çıkar aracı olan TÖS, temel tanımıyla sınıfsal bir mücadele aracıdır. Öyleyse tüm eylemleri, yasaların izin verdiği oranda bu temel özelliğince olacaktır.

Sayın Baykurt'a bir de şunu hatırlatalım ki, TÖS'ün politikasını ekonomik çıkar çerçevesinde tutmak, az gelişmiş ülkeler sorunlarıyla uğraşan Amerikan uzmanlarının sendikacılıkla ilgili görüşlerinin ışığında **«İmtiyazcı sendikacılık»** olmaktadır.

Aşağıdaki pasaj 9 Eylül 1967 gün ve 690 sayılı AKİS Dergisi'nden alınmıştır ve yalnız Sayın Baykurt için değil, Türk sendikacılığını esasta hâlâ ekonomik çıkar mücadeleciliği açısından gören herkes için de öğreticidir:

«Amerika'da, Lâtin Amerika sorunları ile uğraşan siyasal bilimcilerin bazıları, **şimdi «sırf ekonomik çıkar ve ücret artışı politikasına dayanan sendikacılığın az gelişmiş ülkelerde, toplumun diğer sosyal tabakaları ile (Örneğin işçilere göre iyice imtiyazsız olan köylülerle) işçiler arasında çıkar, düşünce,** duygu ve politik **tutum ayrılığı yaratacak bir ,ol olduğunu»** belirtmektedirler.

Pek çokları, **siyasi kampanya ve hareketlerde işçilerle köylüler arasında beliren tutum farklarını bu bir çeşit «imtiyazcı sendikacılık»** anlayışına **bağlamaktadırlar.** Hattâ, **bazıları, bu yolun, halkı, içerideki ve dışarıdaki sömürücülere karşı girişilecek bir politik uyanma programında ikiye bölmeyi yaradığını temel görüş olarak almaktadırlar.»**

İçtenlikle belirtelim ki, sendikamızın Sayın Genel Başkanı Fakir Baykurt'un, bütün bu uyarmalardan yararlanarak durumunun farkına varması, görüşlerimiz arasındaki mesafeyi çelişmelere ve tutarsızlıklara düşmeden kapatmaya çalışması candan dileğimizdir.

Debray'e tam üç gün işkence yapmışlar

Lâtin Amerika'nın ihtilâlci liderlerinden Che Guevara'nın Bolivya'da esrarengiz ölümü, Regis Debray olayına daha büyük bir önem kazandırmıştır. «Che»nin Bolivya dağlarındaki yerini, Debray'in kendisine yapılan işkenceye dayanamayarak açıkladığı iddiaları da ortaya atılmıştır. LİFE Dergisi Muhabiri Lee Hall'ün Debray ile hapishanede yaptığı röportajın bu *sayımızda yayınladığımız* ikinci bölümü, bu iddialara nisbeten ışık tutmaktadır.

Zengin ve *muhafazakâr* bir katolik ailenin bir burjuva olarak yetiştirilen oğlu genç Regis, geçmişiyle olan bağlarını ilk defa 1957 Cezayir Savaşı sırasında kopardı.

Annesinin oğlu üzerinde çok büyük etkisi olmasına rağmen genç Debray Fransa'nın Cezayir politikasını benimseyememişti. Cezayir'de askerlik görevine çağırılırsa ordudan kaçacağına indiçti. (Ne var ki, orduya hiç *bir zaman çağırılmadı.*)

«Cezayir Savaşı, düşünce hayatımda önemli bir gelişmeydi» diyor Debray. **«Tıpkı Vietnam'ın bir çok Amerikalı için uyandırıcı olması gibi... Tabii, inançlarımı, felsefi ve teorik çalışmalarımla da geliştirdim.»**

Birinci Sınıf bir orta öğrenimden sonra genç Debray ünlü Ecole Normale Superieure'e girdi. Sınıfında birinci geldi ve sonradan ideal olarak alacağı *Nietzche'nin* **«insanüstü»** felsefesini keşfetti. Camus'nün egzistansiyalist romanları onu fazlasıyla etkiliyordu, ama bundan daha önemlisi, şimdiki Fransız Kültür Bakanı Andre Malraux'da gördüğü hareketli yazarlığı taklit etmeğe başlamasıydı. Yakışıklı Debray'ın okul sıralarında yakın bir arkadaşı onun için şu sözleri söylemişti: **«Daha o zamandan Régis bir kahraman olma yollarını arıyordu. Kendi - kendinden öteye geçip sanki üstün bir kuvvet tarafından ölüme çekiliyormuşçasına hayatını devamlı olarak tehlikeye atmak isterdi.»**

1961 Haziran'ında Debray pek âlâ, hızlı arabalar, caz ve gece kulüpleri üzerinde uzman olabilirdi. *Fakat bir* felsefe derecesi için girdiği iki Sorbonne sınavını da kaybetti. Geçmişinden ve başarısızlığından açık bir şekilde kaçarak uçakla New York'a gitti. Buradan yürüyerek ve otostopla Miami'ye indi, en sonunda Küba'ya ulaştı. Burada köy eğitim programlarında hocalık yapıp Fidel Castro ile karşılaştı. Onunla saatler ve saatlerce konuştu. Çok geçmeden de kendisini Küba'nın gençlik, tropik iklim ve devrim efsanesine kaptırdı.

Ancak aile baskısı, onu bir yıl Küba'da kaldıktan sonra Paris'e dönmeğe zorlayacak kadar kuvvetliydi. Bununla beraber döndükten sonra da kişiliğinde Küba'nın özelliklerini taşıyordu. Bir arkadaşı, **«İş ayakkabıları ve pamuklu ceket giyiyor ve âdeta elleriyle yemek yiyordu»** demişti, **«Konuşkan, aydın Fransa'dan iğreniyordu ve hayatını *Lâtin Amerika üzerine çalışmalara* adamağa karar vermişti.»**

Bazı kısa hikâyelerle birlikte Debray, Lâtin Amerika hakkında denemeler yazdı ve Ecole Normale'in parlak teorisyeni Louis Althusser'in yanında çalıştı. Doktora tezini **«Diderot» daki zekâ fikri»** üzerine yazmıştı. Fakat Marx'ı, Hemingway'i ve entellektüel Fransız sol yazarlarından Dos Passos'u tercih ediyordu.

1962 Temmuz'unda Debray, Venezüellâ'daki gerilla hareketleriyle ilgili bir Fransız *dökümanter filminin rejisörlüğünü* üzerine aldı. Uzun zamandır bir filim rejisörü olma sevdasındaydı, hattâ çok zaman önce **«Chronique d'un Eté»** adlı bir **«cinema verite»** çalışması yapmıştı. Debray gerillacılarla bir kaç hafta geçirdi ve orada güzel gerillacı Elizabeth Burgos ile tanışıp ona âşık oldu. Ve o yılı, kızla birlikte Lâtin Amerika'yı dolaşarak kapadı.

Fransa'ya dönüşünde Debray bir çok *makale yazdı ve bunların* içinde Lâtin Amerika'nın problemleriyle ilgili bir çalışma Jean Paul Sartre tarafından yönetilen Les Temps Modernes dergisinde çıktı. Nancy'de kısa bir felsefe hocalığından sonra Küba'ya döndü. 1965'te Fransa'nın Küba ile yaptığı bir kültür anlaşması programı dahilinde hocalık görevi aldı. Aynı zamanda Castro ile olan arkadaşlığını da yeniledi. Romantik Fransız genciyle sert *pragmatik* Küba'lının, ihtilâl teorisi hakkındaki konuşmaları çok geçmeden yakın bir ilgiye dönüştü.

Küba'dan ayrılan Debray, doğruca Bolivya'ya uçtu ve bölge üniversitelerinde konferanslar verip Bolivya'nın siyasi sorunları hakkında bilgi edinerek La Paz'da bir kaç hafta geçirdi. Bolivya'lı bir öğrenci, Debray'ın egzistansiyalizm hakkındaki bir konuşmasını âdeta huşû ile hatırlamaktadır.

Sonra tekrar Havana'ya döndü, bu yıl başlarında da Şili'den geçerli bir pasaportla Bolivya'ya girdi ve ortadan kayboldu.

Debray'ın anlattığına göre, 20 Nisan, saat sabahın 8 iydi. «Şehir dışında gerillâ grubuyla yaptığım röportajdan sonra Muyupampa köyüne doğru yürüyordum. Yanımda, Şili'de yaşayan İngiliz uyruklu serbest fotoğrafçı George Andrew Roth ile Arjantin'li ressam *Ciro Roberto Bustos vardı. Şu anda* üstümde gördüğünüz elbiseleri giyiyordum. İçinde pasaportum, şoför ehliyetim ve o sırada çalıştığım Meksika mecmuasından aldığım basın kartları bulunan küçük bir evrak çantası taşıyordum.» (Bolivya Hükûmeti, bu küçük evrak çantasında aynı zamanda 2.600 Dolar nakit para bulunduğunu da iddia etmektedir.)

«İşimizi bitirmiş, bizi Camiri'ye gö*türecek bir vasıta arıyorduk.* Fakat şehrin merkezine geldiğimiz sırada polis tarafından tutuklandık.»

Debray yeşil koltukta arkasına yaslandı. **«İlk anda - ne şanssızlık! - diye düşündüm. Bir mahkeme olacağını veya bana bu şekilde davranılaca*ğını hiç hesap etmemiştim.»***

Regis Debray
(Bir gazetecilik sırrı)

Binbaşı Rocha bir dakika için odadan dışarı çıkmıştı. Debray öne doğru eğilip fısıldadı: **«İlk üç gün bana işkence ettiler.»** (Bolivya yetkilileri, bu üç adamın, kimlikleri tesbit edilene kadar hor muamele gördüklerini itiraf etmişlerdir.)

Debray, Camiri şehrinde arkadaşlarından ayrılmış ve hemen hemen iki ay kimseyle görüştürülmemiştir. **«İlk önce *ordunun beni kurşuna dizeceğini* zannettim. Beni sorguya çekenler, resmen ölmüş olduğumu bildiren bir gazete gösterdiler bana. Sırıtarak - Bu haberi doğrulasak ne farkeder - dediler.»**

İşkencesini yeniden yaşayan Debray sinirli bir şekilde yaralı alnını oğuşturdu: **«Sorgu yargıçları yeniden geldiklerinde Küba'ya ve hakkında yazı yazdığım ideallere karşı bir deklerasyon *imzaladığım* takdirde *beni* serbest bırakacaklarını söylediler. Sözlerini geri al, biz de seni sadece memleketten dışarı atarız - diyorlardı. Tekliflerini kabul etmedim. Beni aynı zamanda gerilla faaliyetleri ve muhtemel bir Komünist işgali hakkında bilgi vermeğe zorladılar. Tabii bu isteklerini yerine getirmedim; her şeyden önce böyle şeylerden haberim yoktu! Hiçbir şey kabul etmedim!»**

Kampta Guevara'yı görüp görmediğini Debray'a sordum. Röportaj sırasında ilk olarak gülümseyen Debray **«Bu bir...»** dedi ve durakladı: **«Gazeteci sırrıdır...»** Bundan önceki bildirilerinde Debray, Guevara'nın kampta olduğunu hem doğrulamış, hem de inkâr etmişti. La Paz'da bulunan Amerika'lı gözlemciler, hemen hemen iki yıldır kayıp olan Guevara'nın Bolivya'daki gerillâcıları yönettiğine inanmağa başlamışlardır. Debray'ın da birbiriyle çelişen belirsiz cevapları yüzünden onun Muyupampa'da Guevara'yı gerçekten görmüş olduğuna inanmaktadırlar.

Debray bir noktadan katiyetle emindir. *Devamlı hapiste tutulmasının,* Merkezi İstihbarat Ajansı (C.I.A.) nın Bolivya Hükûmetine yaptığı baskı sonucu olduğuna kuvvetle inanmaktadır. Bundan nasıl emin olduğu sorulduğunda şu cevabı vermiştir: «Beni sorguya çeken Amerika'lıların soru şekillerinden anladım bunu...»

Guevara

Lâtin Amerika'nın efsanevi ihtilâlcisi Ernesto «Che» Guevara'nın ölümü hakkında alınan en son bilgiler, olaya yepyeni bir mâhiyet vermektedir. Bu bilgiler, Birleşik Amerika istihbarat teşkilâtı «CIA»nın Lâtin Amerika ülkelerinin iç işlerine ne derece kumanda ettiğini daha iyi ortaya çıkarmaktadır.

Paris'e gelen haberlere göre, Guevara, resmen ileri sürüldüğü gibi 10 Ekim tarihinde değil, çok daha önce, 12 Eylül 1967 Salı günü bacaklarından hafif yaralı olarak Güneydoğu Bolivya'nın dağlık bölgesinde Birleşik Amerika'lı ve Bolivya'lı kumanda birliklerinin ortak harekâtı ile ele geçirilmiştir.

12 Eylül tarihinden 8 Ekim 1967 Pazar gününe kadar ki uzun devre içinde Birleşik Amerika'lı C.I.A. ajanları ve Bolivyalı istihbarat subayları «Che»yi sorguya çekmişlerdir. Konuşturmak maksadıyla kendisine öldüresiye işkence yapmışlardır. Fakat kedisinden hiçbir bilgi alamamışlardır.

Bunun üzerine 8 Ekim'i 9 Ekim'e bağlayan gece, ıssız bir çalılık önünde, bizzat C.I.A. ajanları, «Che»yi kurşuna dizmişlerdir.

Guevara'nın cesedi, 9 Ekim sabahı tahnit olunmuş vücudunun alt kısmına rastlayan işkence yaraları pantolon giydirilerek kapatılmıştır. Daha sonra Vallegrande şehrine nakledilen ceset, oradaki morgda ve üzerinde sadece bir pantalon olduğu halde bir kaç yabancı gazeteciye, bu arada Fransız gazetesi Le Monde'un muhabirine gösterilmiştir. Fotoğrafları ve parmak izleri, elde mevcut örneklerle kontrol edilmiştir.

Nihayet 11 Ekim günü, kardeşinin otopsi talebinde bulunması ihtimaline karşı «Che»nin cesedi yakılmış; daha ziyade belden aşağı kısımda bulunan işkence izleri böylece

el deber de todo
revolucionario
es hacer
la revolución

GUEVARA'NIN İHTİLALCİLER KONFERANSINDAKİ DEV PORTRESİ
(Bütün ihtilâlciler ihtilâl yapmak zorundadırlar!)

HALÛK TANSUG

EFSANEVİ İHTİLALCİ «CHE» GUEVARA
(İhtilâlcilik mesleğiydi... İhtilâl uğruna can verdi...)

Nasıl Öldürüldü?

ebediyen ortadan kaldırılmıştır.

Ancak, Amerikalı C.I.A. ajanlarının *bütün plânlamalarına rağmen*, Bolivya'lı resmi makamlar birbiriyle çelişen demeçlerde bulunmaktan geri kalmamaktadırlar.

Bazı yüksek rütbeli Bolivya Ordusu komutanları, «Che»nin ağır yaralandığını; bir süre can çekiştikten *sora hiç konuşamadan öldüğünü* yabancı gazetecilere bildirmektedirler. Bazı Bolivya'lı subaylar, ele geçtikten sonra «Che»nin konuştuğunu ismini açıkladığını iddia etmektedirler. Diğer bazı resmi Bolivya'lı resmi sözcüler ise, daha ileri gitmekte, «Che»nin «Artık işim bitti, elveda, yaptıklarıma pişmanım» gibi sözler söylediğini ileri sürmektedirler.

Oysa, İngiliz tıp uzmanları, bacaklarından birinden beş kurşun, diğerinden de bir kurşun yarası almış bir insanın, değil bir gün, bir *dakika bile yaşama şansı bulunmadığını* belirtmektedirler.

Resmi açıklamalardaki bütün bu çelişmeler, olay yerindeki Bolivya'lı komutan ve idarecilerin fazla bir şey bilmediklerini ortaya çıkarmaktadır. Harekâtın daha çok Birleşik *Amerikalı C.I.A. ajanları* ile ufak bir Bolivya komanda birliği tarafından yönetildiğini göstermektedir.

Nitekim, «Che» nin cesedi yabancı gazetecilere gösterilirken Birleşik Amerika'lı olduğu bakar bakmaz anlaşılan sarışın bir *sivil* morga girmiş, cesedi merakla incelemiş, İngilizce bilmiyormuş gibi acemice tavırlar takınmıştır. Daha sonra «sarışın sivilin B. Amerika ordusunda subaylık yaptığı, bir Bolivya'lı subay tarafından yine batılı gazetecilere açıklanmıştır.

Böylesine «görünüşte acemice» bir oyundan kasıt, Guevara'nın ölümünden Birleşik Amerika'nın haberi bulunmadığı izlenimini yaratmaktır.

Oysa, C.I.A. ajanlarının aldıkları bütün tedbirlere rağmen, «Che»nin *ölümü etrafındaki* gerçeğe uygun bilgi halen dışarı sızma durumundadır.

New York Times gibi Birleşik Amerika'nın en ciddi gazetesi, İngiltere'nin çok doğru istihbaratı ile meşhur «The London Times» Gazesi, Paris'te çıkan gündelik «Le Monde», hep Guevara'nın idam edildiği yolundaki ifşaata sütunlarında yer vermektedirler. «Che»nin önce hafif yaralı şekilde ele geçirildiği; sonra kurşuna dizildiği tezini savunmaktadırlar.

Ayrıca, Regis Debray Olayı dolayısıyla Bolivya olaylarını yakından izleyen Paris çevreleri de, «Che» Guevara'nın 12 Eylül tarihinde yakalandığı iddiasını tekrarlamaktadırlar. O tarihte Bolivya Cumhurbaşkanı General Barrientos Ortuna tarafından verilmiş demece dikkati çekmektedirler.

Barrientos, Başkent La Paz'da 12 Eylül Salı günü yaptığı bir basın toplantısında ezcümle şunları söylemiştir:

«— Güneydoğu bölgesinde kıstırılan Guevara'nın yakalanması artık saat meselesidir...»

İşte bu haberlere, «Che»nin en yakın arkadaşı Küba Başbakanı Fidel Castro'nun «Guevara hakikaten öldürülmüş» şeklindeki en son radyo - televizyon konuşması da eklenmektedir. Çünkü, Castro, Guevara'ın yakalandığını çok önceden bilmese, ölümünü bu kadar çabuk kabul etmezdi... Böylece, Güney Amerika'lı ihtilâlci lider «Che» Guevara'nın son günleri, yukarıda özetlendiği gibi biçimlendirilmektedir.

Ve «Che»nin öldüğü kesinlikle anlaşıldıktan sonra ortaya iki sual atılmaktadır:

1. «Che» Guevara'yı Fransız gazetecisi Regis Debray mi ihbar etti?

2. Guevara'nın ölümüyle, Lâtin Amerika ülkelerindeki halk ayaklanmaları yeni Vietnamlaşmalar duraklayacak mıdır? Başka deyimle, Lâtin Amerika'da «Havana'vari» ihtilâlci sosyalizm mücadelesi yerine «Moskova'vari» barışçı sosyalizm mücadelesi mi ağır basacaktır?

Fransız gazetecisi Regis Debray'in, kendi verdiği son demece göre, gizlice Bolivya'ya girdiği; «Che» Guevara ile temas kurduğu; hattâ Guevara'nın gizli karargâhında elde silâh nöbet tuttuğu anlaşılmaktadır.

Bilinen bir başka şey de, Bolivya makamlarının Debray'i tutukladıkları; 3 gün süre ile işkenceye tâbi *tuttuklarıdır*.

Mamaafih, ister Debray'in ağzından alınmış bilgilerle olsun, ister başka istihbarata dayanılarak olsun, «Che» Guevaranın yakalanması ve öldürülmesi başlı başına önemi haiz uluslararası bir olaydır. Çünkü «Che», sıradan adam değildir.

Ancak, ne kadar önemli kişiliğe sahip bulunursa bulunsun, tek bir şahsın ortadan kalkması da sosyal akımları durduramaz.

O halde, «Che»nin ölümü, Lâtin Amerika'nın özgürlük arayan kütlelerini küçük bir duraklama devresine uğratsa bile, sosyal adalet sağlanıncaya kadar mücadele devam edecektir. *Ve bir yandan Lâtin Amerikan* halklarının heyecanlı tabiatları, öte yandan bu ülkelerdeki kompradorlar ile onların iplerini elinde tutan Birleşik Amerika emperyalistlerinin bozuk zihniyeti dikkate alındığında, söz konusu mücadele zorunlu olarak «Vietnamlaşma» karakterine bürünecektir.

Dolayısıyla, «Che» Guevara öldürüldü ise onun yerine başka Guevara'ların geçmesi, kimseyi şaşırtmamak gerekir...

Ankara Devlet Tiyatrosu'nda Yeni Bir Skandal!

Genel Müdür Cüneyt Gökçer'in tiyatroda bir aktörün yüzüne tükürmesi Devlet Tiyatrosu'nun durumunu yeniden günün konusu haline getirdi. Cüneyt Gökçer'in değiştirilmesi an meselesi...

Geçenlerde üçüncü tiyatro'daki «Ayakbağı» oyununun galasında Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü Cüneyt Gökçer'in tiyatronun eski sanatçılarından birinin yüzüne tükürmesi sanat çevrelerinde yeni bir skandal yaratmış ve Devlet Tiyatrosu sorununu yeniden günün konusu haline getirmiştir.

«Üçüncü Tiyatro Sıkandalının» içyüzü tanıkların ifadesine göre şöyledir:

«Ayakbağı adlı Fransız oyunu, bir erkeğin karısı ile sevgilisi arasındaki ilişkilerini konu almıştır. Oyunun Pazartesi gecesi düzenlenen galasında seyirciler arasında salonda Devlet Tiyatrosu'ndan bir süre önce istifa eden sanatçılardan Ahmet Demirel ile eşi de bulunuyordu. Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü Gökçer de locadaydı.

Üçüncü perde başlarken Ahmet Demirel dönüp localara baktı. Demirel ile Gökçer gözgöze geldiler ve locanın korkuluğuna dayanmış Gökçer Ahmet Demirel'e tükürdü. Demirel hemen yerinden kalkarak oyunun bitmesini çıkış kapısın yanında beklemeye başladı.

Oyun bittikten sonra seyirciler, kapıların polisler tarafından tutulduğunu gördüler. Bu sırada locaların merdivenlerinde Şeref Gürsoy, Cüneyt Gökçer ve Refik Eren göründüler. Aşağıda Ahmet Demirel bekliyordu. Gürsoy ile Eren yukarıda kaldılar, Gökçer aşağıya doğru inmeye başladı. Bu sırada Ahmet Demirel ile Cüneyt Gökçer arasında şu konuşma geçti:

DEMİREL - Niçin tükürdünüz? Utanmıyor musunuz?

GÖKÇER - Yukarı bakarsan tükürürüm.

DEMİREL - Utanmıyor musun? Koskoca genel müdür olacaksın. Ayıp, çok ayıp...

O sırada seyirciler, Demirel ile Gökçer'in etrafına toplandılar. Bu arada bir seyirci «Cüneyt Bey, dâvacı olmayacak mısın?» dedi. Gökçer hiç ses çıkarmadı... Aynı seyirci bu kez Ahmet Demirel'e aynı soruyu sordu ve Demirel şu cevabı verdi:

— Bana tükürdüğünü burada seyircilerin huzurunda, çağırdığı polislerin huzurunda itiraf etti. Hakkında dâvacı olacağım.»

★ ★

Adı sık sık skandallara karışan Genel Müdür Cüneyt Gökçer'in bu son olaydan sonra her an için görevinden ayrılması bekleniyor.

ZİYA DEMİREL
(Gökçer'in kurbanlarından)

Bugün iktidardaki Adalet Partisi yöneticileri arasında da «Gökçer'i tutanlar» ve «Gökçer'e karşı olanlar» diye iki grup bulunmaktadır. Başbakan Demirel, bir grup sanatçının kendisini ziyaret ederek Gökçer'i şikâyet etmesinden sonra Genel Müdür hakkında soruşturma açılmasını emretmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı müfettişleri birbuçuk aydan beri Devlet Tiyatrosu Genel Müdürlüğü'nde çeşitli konularda soruşturma yapmakta, sanatçıları ayrı ayrı dinlemektediler. Bu hafta sonunda gazetecileri de dinleyeceklerdir. Soruşturmanın bir kaç güne kadar bitmesi beklenmektedir.

Genel Müdürün çevresindeki Tekin Akmansoy, Orhan Kuraner, Tomris Oğuzalp ve arkadaşları Pazartesi gününden itibaren müfettişlerin kendilerini de dinlemesi için sanatçılardan baskı yaparak imza toplamağa başlamışlardır. Gökçer'e karşı olan sanatçılara Gökçer'in adamları son günlerde açıkça hakaretlerde bulunacak kadar işi azıtmışlardır. Devlet Tiyatrosu bünyesinde her an kanlı bir arbede çıkması mümkündür.

Bir kaç hafta öncesine kadar Gökçer ailesinin en yakın dostu olarak bilinen Maliye Bakanı Bilgehan da, çevresinin uyarmaları ve karısının ısrarı karşısında bu dostluğu kesmek zorunda kalmıştır. Gökçer'in Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem'e yanaşmak için

CÜNEYT GÖKÇER
(To be or not to be!)

yaptığı bütün teşebbüsler de başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Tam bir «aile babası» olan yeni Bakanı, bugüne kadar denediği metodlarla baştan çıkartması mümkün olamamıştır.

Milli Eğitim Bakanı, Demirel'in «değiştir» emrini beklemektedir. Demirel'in de bu emri geciktirmiyeceği sanılmaktadır. Çünkü, Nazmiye Ha-

MASALAR

İnci ÖZGÜDEN

Ulvi Uraz Tiyatrosu bu yıl Beyoğlu'ndan ayrılarak, perdelerini Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda açtı. Dört yıldanberi repertuarına özellikle toplumsal sorunlara eğilen yerli oyunları alan topluluğun, Türk Tiyatrosunun doğuşuna beşiklik etmiş bir semte taşınması, tiyatronun halka inmesini gerçekleştirmek bakımından önem taşımaktadır.

Karşılaştığı bütün güçlüklere, baltalama çabalarına ve uğradığı tehditlere rağmen, Türk halk tiyatrosunun kurulması için çalışan topluluk, bu kez gene yerli bir oyun yazarının, Necati Cumalı'nın «Masalar» adlı oyununu sahneledi. Bürokrasiyi eleştiren Cumalı'nın oyunu, gerek yerli, gerek yabancı yazarlar tarafından çok ele alınmış bir konu olmasına rağmen, soruna bambaşka bir açıdan bakıyor. Sağlam bir gözleme dayanan oyun, ölçülü, nesnel bir biçimde işlenmiş.

Tiyatro tekniği yönünden bazı aksaklıklar, perdeler arasında gerilim dengesizliği bulunmasına rağmen bürokrasinin durumu fazla abartılmadan ortaya konmuş... Gürol Gökçe'nin yalın sahne düzeni, Ahmet Yeşilbaş'ın oyun trafiğini kolaylaştıran sade dekorları yazarın vermek istediği hava ile iyi bir paralel kurmuş.

Oynanışa gelince, oyuncu kadrosundaki geniş çapta değişikliğin oyun kalitesini de etkilediğini söylemek gerek. Bütün iyi niyetli çabalara rağmen, oyuncular arasındaki uyuşmazlık giderilememiş. Oyun, bütün oyunculara hemen hemen eşit imkân sağladığı halde, kadronun çoğunluğu figüran olmaktan öteye gidemiyor. Son yıllardaki en iyi oyunlarından birini veren Ulvi Uraz, rolünü biraz abartmasına rağmen gene de çok renkli bir tip yaratan Daver Yüken, büyük bir sahne rahatlığına sahip olan Türkân Can dışındaki oyuncular amatör olmaktan öteye gidemiyorlar.

Bu arada Ulvi Uraz Tiyatrosu'nun sahnelediği bu oyun kadar, topluluğun karşılaştığı güçlükler üzerinde de önemle durulması gerekmektedir. Topluluğun yayın organı olan Pastav Dergisinde Ulvi Uraz çok önemli bir açıklamada bulunuyor:

«Bir gün ismini vermeyen bir hanım büyük bir devletin kültür merkezinden telefon etti. Hangi yazarlardan oyunlar oynadığımızı sordu. Yazarlarımıza dudak büktü. Hele genç Romen yazarının oyununu oynamamızı büyük bir şaşkınlıkla karşıladı. Kendisine Sayın Başsavcımızın, Sayın Valimizin, Sayın Emniyet Müdürümüzün eseri seyretmiş olduğunu kibarca bildirdik.

Bu telefondaki hanımın şunu iyi bilmesini isteriz. Efendilerinize lütfen söyleyin, biz İstiklâl Savaşı vermiş bir ulusun çocuklarıyız biz dünya halklarına özgürlük, barış destanı yazmış ozanların ulusundanız. Bizi çırak çıkartacak daha valde-i muhteremesinin rahm-i maderine düşmemiştir. Başka kapıya diyeceğiz ama, sizde kapıya dayanacak güç de yok. Onun için bulabilirseniz başka telefon numaraları çevirin... Bu seferlik bu kadar... Vietnam vampirlerinin sayın sekreteri...»

Kültür düşmanı eyyamcı politikacıların baskılarının yanında bir de yabancı uşaklarının müdahaleleri... Toplum yararına çaba gösteren bütün müesseselerin karşısına bunlar dikiliyor. Ve yabancı devlet uşakları kendilerinde her kuruma müdahale yetkisini görüyorlar. Ama bütün bu çelmelemelere rağmen toplum yararına çalışmalar yapan kurumların gelişmesi önlenemeyecektir. Bu her alanda olduğu gibi Türk tiyatrosunda da böyle olacaktır. Bu tip baskılara gene en iyi cevabı Uraz veriyor:

«Burcu burcu Türk kokan, bir Türk tiyatrosu kurmak istiyoruz. Bu öylesine bir Türk halk tiyatrosu olsun istiyoruz ki, dilimizi bilmeyenler de anlasınlar acımızı, sevincimizi...»

ULVİ URAZ MASALAR'DA
(Bürokrasiyi taşıyorlar)

AHMET DEMİREL
(Genel Müdüre yakışır mı?)

mma da bütün rezaletler kadın sanatçılar tarafından açık açık anlatılmış. Gökçer'in bugüne kadar başından geçenler ve Ayten'in maceraları teferruatlı olarak hikâye edilmiştir.

Bir zamanlar Nazım Hikmet'in affı için imza koymak yürekliliğini gösterebilen Gökçer'in ondan sonraki davranışları, bir sanatçı için hiç de gurur verici olmayan zigzaglarla doludur. 27 Mayıs'tan önce DP'li ve Vatan Cephesi kurucusu olmuş, 27 Mayıs'tan sonra Millî Birlikçi kesilmiş; koalisyon döneminde CHP'li ve hafif solcu görünmüş, seçimden sonra da tam bir AP'li gibi çalışmıştır.

Gökçer'e ilk karşı hareket, sanatçıların toplu grevi olmuştur. Sendikacılık yapanları, rol vermeyerek, sözleşmelerini feshederek yıldırma yoluna gitmiş, fakat grevi önleyememiştir.

Mediha Gökçer ile evli iken Meral Gözendor ile sevişmiş, daha sonra Ayten Kaçmaz ile sevişmeğe başlamış ve karısını boşayarak onu almış. Ayten'in «Gökçer» soyadını alması, Cüneyt Gökçer'e politikacılar arasında yakınlık kazandırmıştır. Bu arada Bilgehan ile Gökçer'ler arasında samimî bir dostluk kurulmuştur. Bu dostluk sayesindedir ki, Gökçer tam değiştirileceği sırada Bilgehan Demirel'e «Bana bağışlayın Sayın Başkanım...» diyerek kendisini kurtarmıştır.

Davetiye ve ilânlar dağıtarak günlük gazetelerde aleyhte yatürk'e de çengel atmıştır.

Bu arada bazı haftalık dergiler aleyhte yayına başlayınca bu gazetelerin temsilcileri Tekin Akmansoy ve Orhan Kuraner tarafından yemeğe çağırılmış, önce tehditle, daha sonra da bazı tekliflerle bu yayın durdurulmak istenmiştir. Fakat bu haftalık gazeteler yayınlarına devam etmişlerdir.

Eski sevgilisi Meral Gözendor'un basına açıklama yaparak Gökçer'in kendisini nasıl iğfal ettiğini anlatması büyük skandal yaratmıştır. Gökçer, Gözendor'un deli olduğuna dair bir rapor alarak olayı örtbas etmek istemiştir.

Bütün bunlar sürüp giderken Devlet Tiyatrosu'ndaki huzursuzluk da son haddine ulaşmıştır. Ziya Demirel ve arkadaşları Devlet Tiyatrosu'ndan istifa etmişlerdir. Böylece Gökçer göreve başladıktan bu yana Devlet Tiyatrosu'ndan istifa eden sanatçıların sayısı tam 37'yi bulmuştur.

Rol ve yönetim dağıtımında kendi adamlarını gözeten Gökçer, son olarak My Fair Lady gibi hafif bir oyunu büyük masraflarla sahneye koyup sanatçı olarak büyük sükse yapmak istemiştir.

Devlet Tiyatrosu bugün kelimenin tam anlamıyla kaynayan bir kazan gibidir. Son bir aydır Ayten Gökçer ile Cüneyt Gökçer'in de arası açıktır. Son bir haftalık süreyi Ayten Gökçer kocasının yanında değil, akrabalarının ve arkadaşlarının evlerinde geçirmektedir. Ayten, sadece, Çankaya'da satın aldıkları mükellef dairenin döşenmesi için Cüneyt Gökçer ile temas kurmaktadır.

Türkiye'nin en büyük sanat kurumuna sağcı zihniyeti hâkim kılan Cüneyt Gökçer, gerek tiyatronun yönetiminde, gerek özel hayatında yarattığı skandallarla bir AP tarafından dahi tutulamayacak duruma gelmiştir. Ve herhalde günleri sayılıdır.

Cüneyt Gökçer gittikten sonra Devlet Tiyatrosu kuruluş amaçlarına uygun bir tiyatro haline gelebilecek midir? Gökçer'in yerine getirilen kişi, bunu gerçekleştirebilecek midir?

AP iktidarının kültür ve sanat Politikası bilindiğine göre, Cüneyt Gökçer'in yerine getirilen genel müdür ne kadar değerli ve iyi niyetli olursa olsun, bu düzende Devlet Tiyatrosu'ndan fazla bir şey ummak mümkün değildir.

CHP Niçin TİP'e Karşı Saldırıya Geçti?

CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit ile diğer CHP sözcülerinin geçen hafta birdenbire tutum değiştirerek TİP'e cephe almaları ve Türkiye'nin bu tek sosyalist partisini «tehlikeli» ilân etmeleri, bütün gazetelerde geniş yankı yaratmış, Hürriyet Gazetesi dahi, olayı «Türkiye İşçi Partisi ile CHP doktrin kavgasına başladı — BEKLENEN KAPIŞMA» başlığıyla altı sütun üzerine yayımlamıştır.

Cumhuriyet Gazetesi, Ecevit'in konuşmasını büyük memnunlukla karşılayarak **«Olayların Ardındaki Gerçek»** sütununda şu yorumu yapmıştır: **«Bülent Ecevit'in düzen değişikliği sloganı çeşitli şekillerde yorumlanıyordu. Özellikle aşırı sağ ve fanatik AP çevreleri de, buna, «İşte CHP Moskova'nın yolunda» diye mal bulmuş mağribi gibi yapışıyorlardı. Sayın Ecevit'in meseleye önceki gün açıklık vermesi, bu bakımdan faydalı olmuştur. Aynı konuşmalara sayın Genel Sekreter, kamuoyu tam kanaat sahibi oluncaya ve demagogların yobazların ellerindeki silâhları tesirsiz hale gelinceye kadar devam etmelidir.»** Ancak bu yorumda, Ecevit'in TİP hakkındaki suçlamasının tasvip edilip edilmediğine dair bir kayda rastlanmamaktadır.

Milliyet Gazetesi'nde Abdi İpekçi ise, Ecevit'in TİP'i suçlayarak CHP'yi dokunulmazlığa kavuşturmak *istemesini* tasvip eder bir ifade kullanmış ve şunları yazmıştır: **«TİP ile bugünkü CHP arasında gerek ilkeler, gerek metodlar yönünden kesin bir ayrılık ve çatışma vardır. TİP bugünkü düzenin kökünden değiştirilip yerine yenisinin kurulmasını öngörmekte, CHP ise ıslahatçı reformlara inanmaktadır. Bunun içindir ki, TİP'liler Ecevit ve arkadaşlarını «burjuva revizyonistleri» olarak adlandırmakta, CHP'liler ise, TİP'in öngördüğü sistemde şimdi ağanın ırgatı bulunanların devletin ırgatı haline geleceklerini ileri sürmektedirler. Ecevit doğu gezisinde yaptığı son konuşmasında meseleyi açıklıkla ele almış ve farklılaşmayı kesinlikle belirtmiştir. Buna rağmen onu, arkadaşlarını ve CHP'yi TİP'in paralelinde göstermekte devam edecekler, ya kasıtlı amaçlarını, ya da *bilgisizliklerini* ortaya koymuş olacaklardır.»**

AP yanlısı gazeteler ise, Ecevit'in TİP'i suçlaması karşısında şüpheli bir tutum takınmakla beraber memnunluklarını da saklamamışlardır.

Son Havadis Gazetesi'nde Mümtaz Faik Fenik, **«CHP intibaha geliyor mu?»** diye sorduktan sonra şu ihtimaller üzerinde durmaktadır: **«Şimdi Ecevit'in Ardahan'da TİP'e çatmasını sahiden gerçekleri görüp intibaha gelmesi manâsında anlamak kabil midir? Yoksa bu bir siyaset oyunu mudur? Bizi böyle bir düşünceye sevkeden sebepler şunlardır: 1) Halk Partisi Genel Sekreteri, tarih boyunca bir çok defa Rus istilâsına uğramış doğu bölgesinde aşırı solun temsilcilerine karşı cephe almayı politik hüner saymış olabilir. 2) TİP'çilerin rol aldıkları mitinglerde konuşanların yahut onları destekleyenlerin nasıl bir bölücülük gayretinde olduklarını farkederek kendi partisini de böyle bir duruma ortak olmaktan kurtarmakta bir siyasi çıkar arayabilir. 3) Yine bir bölücülük dolayısıyla çok az sayıda insan TİP'in peşinden gitmiş olsa dahi, bunların gerçek solun kendisi meydanda dururken ortanın solu gibi bir hevese kapılanlara, yâni aslı dururken taklidine oy vermeyeceklerini anlamış olabilir.»**

Tercüman Gazetesi'nde Ahmet Kabaklı, TİP'e saldırıyı İsmet Paşa'nın bir oyunu olarak şöyle değerlendirmektedir: **«Öyle görünüyor ki, Paşa bu sol masalının tutmazlığını ve Bülent takımının niyetlerini nihayet anlamış, soldan geri dönüş kararı vermiştir. Aşırı solda sabıkalı sekreter bu yeni tutuma ya uyacak, yahut tayfası ile beraber «arıtılacaktır.» Eh, Paşa işaret verir, Satır gürler, Erim konuşurken Bay Sekreter durur mu? O da ilk defa orucu bozuyor, TİP'li «soldaş»larına çatıyor. Ah şu Paşa! Milyoner Paşa! Kapitalistlerin kayınpederi, tüccarların babası Paşa... Ecevit gibi su katılmamış sol kişiyi nasıl bir oportünist yaptı çıktı...»**

Haber Gazetesi'nde Cevdet Perin de aynı görüşe katılarak şunları yazmıştır: **Bence artık mesele anlaşılmıştır. İsmet Paşa sevgili sekreteri Bülent Ecevit'i takımı ile beraber harcamağa karar vermiştir. İsmet *Paşa bu...* Vaktiyle Erim'leri, Gülek'leri, Feyzioğlu'ları harcadığı gibi bu «çocuğu» da niye harcamasın? Milli Şefliği zamanında Köy Enstitülerini kapatan, Nâzım Hikmet'i 18 yıla mahkûm ettiren, Sabahattin Âli'yi hudut boyunda kaçarken vurduran, komünistlere nefes aldırmayan, Hasan Âli Yücel'i bile aslanın ağzına fırlatan İnönü'nün çoluk çocuğun aklına uyarak *durup dururken «ortanın* solundayız» diyerek başına dert açması bir gaflet, fakat bu gaflette ısrar etmesi ise bir inattan başka birşey değildir.»**

Bâbıâlide Sabah Gazetesi'nde Vecihi Ünal ise, sola kayar görünen CHP'nin hesabı yanlış çıkınca TİP'e cephe alarak durumu kurtarmağa çalıştığını belirterek şöyle diyor: **«*CHP* kazanı yine *fokur fokur* kaynamaktadır. Bu ihtiyar teşekkül siyasi parti olmaktan çıkmış, bir kokteyl parti haline gelmiştir. Ortanın solu sloganı sol cephedeki reyleri toplamak için sun'i şekilde ortaya atılmış ve bu suretle TİP'in CHP içinde eritileceği sanılmıştır. Oysa bu hesap tamamen ters çıkmıştır.»**

CHP.'nin memleket çıkarlarına uygun tutarlı bir politika *izleyeceğine* hâlâ *inanan* veya başka nedenlerle inanır görünmesi gereken birkaç yazar hariç, herkes, Ortanın Solu hareketi ile Türk solu üzerine oynanmak istenen çirkin oyunu bütün çıplaklığıyla görmüş ve tesbit etmiştir.

Rüzgâr bekleyen bayrak!

Üyelerinin sayısı 3 bini geçmeyen bir sendika bizden daha tesirli, daha kuvvetlidir. Biz milyonlarca olduğumuz halde Ayasofya'yı bile açtıramıyoruz. Bir kuvvet haline gelebilmek için bir baş etrafında toplanmalı ve o baştan gelecek emirlere itaat etmeliyiz. Cemiyetimiz zaten mevcuttur. Adı İslâmiyettir. Genel merkezi, Mekke'deki Mescidül Haram'dır. Şubeleri camiler, mescitler, İslâm mektepleridir. Maarife büyük ehemmiyet vermelidir. Hiç olmazsa basının yarısı bizim kontrolumuzda olmalıdır. İslâm dâvası için senede en azından bir kaç milyon lira harcanmalıdır. Arkadaş, silkin ve davran, bayrak rüzgâr bekliyor. Ufukta İslâmın feeri doğmak üzere, rüzgâr seni bekliyor.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 18.10.1967)

Ciddiyet dediğin!..

Dolmabahçe rıhtımındaki gösterileri biz gayriciddi iyi tertiplenmemiş ve işin ciddiyetini kaybettirir mahiyette görmekteyiz.

AKŞAM
(13.10.1967)

Kaknemler bile kuğu gibi güzel oluyor. — Nurten Yaşar iki saat içinde ve 35 lira'ya çirkin bir kadının bütün makiyajını yaparak güzelleştirebileceğini ve kocasının «Ooh benim güzel karıcığım» **diye kendisine sarılacağını garanti etmektedir.**

AKŞAM
(13.10.1967)

Onu da yapacak mısınız?

Bence tek çare komünist tahriklerine aynı silâhla karşı koymaktır! Solcular ne yapıyorlarsa *tersini yaparız. Onlar Dolmabahçe'ye dost ve müttefik Amerikan amiralini* çıkartmamak için oturum mitingi mi yapıyor? Milliyetçi gençler de ellerinde dostluk dövizleriyle karşılama gösterisi yapar! «Amerika'lı it, defol git!» e karşılık, «Amerikalı dostlarımız hoş geldiniz!»
Amerika'lı öğrencilere hücum mu? Amerikalı öğrencileri müsamereye davet... Taş mı atıyorlar, buket veririz! Küfür mü ediyorlar, alkışlarız...
Solculara karşı milliyetçi gençlik... Eğer iyi teşkilâtlanabilirsek onlar karşımızda o kadar küçüleceklerdir ki, biraz sonra anılmaya değer nam ve nişanları kalmıyacaktır.

ORHAN SEYFİ ORHON
(S. Havadis - 18.10.1967)

ANT'IN NOTU: Sosyalist gençler, Türk kadınlarının Amerikan askerlerine peşkeş çekilmesine de karşı çıkmaktadırlar. Orhan Seyfi'nin talimatnamesinde buna karşı ne yapılacağı belirtilmemiştir. Acaba, Amerikalı'lara Türk kadınlarını kendi elleriyle mi teslim edeceklerdir? Bu nokta da açıklanmalıdır.

haftanın karikatürü

Orak - Çekiç'li Arma

Bir müddet önce «C» «S» harflerinin üzerinde ... orak - çekice benzetilip benzetilmediği incelenerek komünizm propagandası ararken; bugün aşırı sol propaganda, önü alınmaz bir duruma gelmiştir. Okullardan ... kadar sistemli şekilde yapılan bu propagandaya karşı tedbir alınmaması Müslümanları endişeye sevk etmektedir. Resimde, bir tiyatroda ... semboldeki (işaretli) orak - çekice benzer resim görülmektedir. (Foto: BUGÜN)

Bugün Gazetesi

Yazısız

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No. 98-302, SİRKECİ - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 09 ● Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara Temsilciliği - Tel: 13 40 20 ●

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara cad. 34 - İSTANBUL, Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira ● İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir ● Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir.